

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

Utgave 26 årgang 79

www.universitas.no

Torsdag 20. november 2025

– Diskusjonen rundt
moralsk ansvar og
sanksjoner
forblir til
slutt bare ord

Kommentar s. 3

Studenter overvåkes
på hjemmeksamen

– **EKSTREMT
INNGRIPENDE**

Nyhet s. 6-7

Stressa for
eksamen?

**GARD (26) HAR
LØSNINGEN**

Kultur s. 22-23

**SLIK FUSKET
OSLOMET-
STUDENTENE**

Nyhet s. 10-11

Flere eksperter mener:

UNIVERSITETET I OSLO BRYTER LOVEN

Leder s. 2
Nyhet s. 4-5

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: **Idun Kjøl Wiig**
idun.wiig@gmail.com 974 17 414

Nyhetsredaktør: **Ada Louise Andreassen**
adalouisea@gmail.com 948 09 383

Fotosjef: **Adrian Heggem Misfjord**

Desksjef: **Ida Fjeld**

Nettredaktør: **Oscar Alexander Undahl**

Uttegner: **Lia Askew**

Uttegner: **Nora Hognes Berg**

Uttegner: **Sondre Gardsteig Kløvfjell**

Uttegner: **Emilie Sveinsson**

Deskjournalist: **Freyja Eikrem Ims**

Korrektursjef: **Selma Flood**

Daglig leder: **Maryam Amini**

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 3 Blindern, 0313 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Leder

En hinderløype verre enn Kafka

Idun Kjøl Wiig,
Ansvarlig redaktør

Universitetet i Oslo (UiO) er den største utdanningsinstitusjonen her til lands, med nærmere 27.000 studenter og over 7000 ansatte, og med et budsjett på over seks og en halv milliard kroner. Dette er ikke en småfisk, og derfor er det avgjørende at Universitas, som studentenes vaktbikkje, kan se dem i kortene og stille dem til veggs når det trengs. Men det saboterer Universitetet gang på gang.

Alle offentlige organer plikter å gi de som ønsker det innsyn i dokumenter med mindre det er en særskilt grunn til det motsatte, ifølge offentlighetsloven. Det betyr at pressen, men også enkeltpersoner som den gjengse student, kan be om å få tilsendt dokumenter som varsler, brev eller søknader. Vanligvis skal innsyn i dokumenter gis innen tre og senest fem virkedager. Dette kan jeg ikke huske at har blitt overholdt av UiO en eneste gang i min karriere som Universitas-redaktør. Her er UiO

verst i klassen.

I ukas avis kan du lese om hvordan UiO har unnlat å svare på flere innsynskrav redaksjonen har sendt i løpet av høstsemesteret. Dette mener tre eksperter på offentlighetsloven er klare lovbrudd. At Universitetet først har

Hvis de vil, kan de. De bare gidder ikke

begynt å svare etter vi gjorde det klart at vi skal skrive sak om lovbruddet, er ikke annet enn pinlig.

Når UiO ikke overholder sin del av samfunnskontrakten, stenger de dørene for en offentlig samtale om hva som foregår på campus. De nekter oss muligheten til å gjøre jobben vår, som nettopp er å

passe på Oslos studentmasse. Ved å først svare på innsynsbegjæringene når de blir truet med dårlig omtale, tyder på at å følge loven ikke er høyt oppe på prioriteringslisten deres. Hvis de vil, kan de. De bare gidder ikke.

Selv unnskylder de seg med at det har vært «en svikt i interne rutiner», men vil ikke stille til intervju med Universitas. Med et massivt kommunikasjonsapparat bestående av 62 kommunikasjonsrådgivere, bør de klare å stille opp på et intervju for å se studentmassene i øynene og forsvare egne lovbrudd. Men heller ikke det gidder de. De nøyer seg med å sende en knapp e-post.

Kanskje tenkte UiO at de ville slippe unna med latskapen. Men vi gir oss ikke, til tross for at vi må manøvrere oss i en hinderløype av kafkaske dimensjoner. Det er kanskje bare meg, men jeg har større forventninger til en institusjon som er tuftet på opplysning og demokrati.

Arkivaren

Historiske skråblikk av Freyja «Feinschmecker» Ims

Strømmanko på SiO

Mens nettene blir lange, og kulda setter inn, så sier store SiO mor til studentflokken sin – hvis ingen sender klage, men passer seg for den, så skal dere alle sammen få strømmen igjen! Heisann og hoppsann og tralalalala, «Nå har strømproblemene vart så lenge» at studentene vurderer å dra! Heisann og hoppsann og tralalala, hvert år får SiO inn mellom «ni og tolv tusen» studenter som klaga! Heisann og hoppsann og tralalala, så lenge ikke blokka raser har vi det vel jammen bra...

Universitas, 25.02.2004

Et tidsskrift blir født

Universitetet som samlepunkt for unge lovende tenkere gir grobunn for intellektuelle påfunn og tidsskrifter av ulik art. I 1988 «dundrer en bil inn på plassen foran Frederikke» for å erklære premieren til det nå etablerte litteraturtidsskriftet Vagant. Redaktør Gunnar Rebnord Totland med sin ubetalte redaksjon avlet frem Vagant ut fra en «totalt idealisme» og et håp om å «skape debatt om om skriftkulturens rolle», «få folk i tale» og «å gjøre ordet sterkere og mer sentralt i dagens samfunn». Om du også vil lage et vellykket tidsskrift er det bare å gjøre som Totland og co: invistere «tid, tid og tid».

Universitas, 09.03.1988

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studentsamkipnaden SiO.
- Universitas arbeider etter Vier varsom-plukens regler for god pressesikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Mye snakk, lite handling

Norsk Midtøsten-politikk preges av ansvarsfraskrivelser. Selv venstresiden ser ut til å snuble i egen retorikk.

Symbolpolitikk

Kristiane K. Gander,
Journalist i Universitas

Våpenhvilen mellom Israel og Hamas, godkjent den 10. oktober, har brakt en etterlengtet pustepause etter to år med brutal krigføring. I hvert fall hvis man skal tro flere norske politikere.

Avtalen, som har mottatt bred politisk støtte og fått Donald Trump til å utnevne seg selv til «fredspresident», er et viktig steg mot fred. Likevel er det lite som tyder på at våpenhvilen vil gi grunnlag for en varig løsning i Midtøsten. I ukene etter 10. oktober har partene gjentatte ganger anklaget hverandre for brudd på avtalen. Den 19. oktober ble to israelske soldater drept i Rafah, og som svar har den israelske hæren (IDF) gjenopptatt angrepene på Gaza. Ifølge palestinske helsemyndigheter har 241 palestinere blitt drept i nye luftangrep den siste måneden.

Heldigvis er det ingen norske

politikere som har gått så langt som å kalle Trump en fredskonge. Likevel ble våpenhvilen tatt vel imot, og har selv fått politikere på venstresiden til å forsnakke seg. SV-leder Kirsti Bergstø uttalte til

Aftenposten i oktober at spørsmålet om folkemord ikke hører hjemme ved et forhandlingsbord, «det må ryddes av veien. Og nå er

det ryddet av veien i den forstand at det ikke lenger er noe pågående folkemord, men våpenhvile.»

Etter en valgkamp der det rødgrønne partiet stilte et ultimatum om at Oljefondet skulle trekke seg ut av en rekke israelske selskaper, har nå Bergstø snudd. Bakgrunnen? Trump og forhandlinger om statsbudsjettet.

Uttalelsen hennes har møtt massiv kritikk. SV-ledelsen så seg nødt til å sende brev til sine medlemmer der de tok selvkritikk for kommunikasjonen. Senest onsdag 29. oktober ble det innkalt til ekstraordinært landsstyremøte for å

ne fra valgkampen er uklart.

Håndteringen kan mildt sagt beskrives som rotete, men illustrerer et dypere problem enn bare en intern kommunikasjonsvikt i SV. For selv om norske politikere stadig uttrykker bekymring rundt fredsplanen, eksisterer det liten vilje til å påta seg reelt politisk ansvar. Norsk politikk forblir i en permanent ventetilstand – fanget mellom halvhjertede symbolvedtak og en selvtillfreds tro på egen diplomatisk rolle. Diskusjonen rundt moralsk ansvar og sanksjoner forblir til slutt bare ord. Kan-skje blir det enda mer påfallende nettopp fordi det er venstresiden som sitter ved makta.

Dette ble særlig tydelig da Stortinget for to uker siden vedtok en gjennomgang av Oljefondets etiske retningslinjer. Bak initiativet står finansminister Jens Stoltenberg som frykter at dagens regler kan føre til utestengelse av store teknologiselskap. Med andre ord: Etikk kan stå i veien for lønnsomhet. Mens Etikkrådet settes på vent, fortsetter Oljefondet å investere milliarder i israelske virksomheter som bygger på ulovlig okkupasjon.

Kjersti Bergstø har delvis rett i at folkemordsspørsmålet ikke kan ligge som en åpen konfliktpost på

et forhandlingsbord. Hun er ikke alene om synspunktet i den norske partifaunaen, men Bergstø overser noe grunnleggende: Man ikke kan forhandle bort en realitet.

Å erklære at krigsforbrytelse er «ryddet av veien» fordi det foreligger en våpenhvile, er ikke et uttrykk for ansvar – det er en fortregning eller en bortforklaring. Spørsmålet om folkemord kan derfor aldri «ryddes vekk» fordi det er behagelig eller beleilig. Det er snarere grunnlaget enhver varig fredsløsning må hvile på.

Misforstå meg rett, ethvert diplomatisk gjennombrudd fortjener anerkjennelse. Og selv om Trump kan notere seg en utenrikspolitisk seier, er det politiske krefter verden over som må sørge for at den faktisk holder. Håp alene er dessverre ingen strategi, eller et velfungerende politisk verktøy.

Inntil norske politikere evner å enes om en reell og ansvarlig politikk – en politikk som tør å stille krav og bruke Oljefondet som brekkstang – forblir det politiske Norge passive tilskuere. Og spillet her hjemme om Palestina og Midtøsten fortsetter, hvor ingen – heller ikke SV – liker å holde i ballen.

Nyhetsredaktør: **Ada Louise Andreassen**
adalouisea@gmail.com 948 09 383

NYHET

Studenter frykter for livet

«En mann sto ved heisen og hadde en stor kniv i hånda», skriver en student på Diagonale studentboliger i Bjørvika sin Facebook-gruppe. 8. november ble to menn sett vandrende inne i blokken, skriver Avisa Oslo. Han ene skal ha gått rundt med en stor kjøkkenkniv. Politiet ble varslet, men fant ikke mannen da de ankom stedet. Han andre skal like etter ha prøvd å komme seg inn i flere av leilighetene. Heller ikke han fant politiet. I Facebook-gruppa til blokken melder beboerne om at de to mennene har blitt sett i gangene både lørdag, søndag,

mandag og onsdag. Avisa Oslo har møtt tre av beboerne, som alle forteller at de frykter for eget liv og etterlyser bedre sikkerhet.

Thon Gruppen, som eier blokken, forteller til avisa at de øker vaktholdet i bygningen og holder en dialog med politiet. De har også sendt ut et informasjonsskriv til beboerne i bygget, der de blant annet oppfordrer beboerne til å unngå å slippe andre inn i bygget, men gjøre det på «en hyggelig måte.»

ALA

UIO FÅR KRAFTIG KRITIKK:

– Krystallklare lovbrudd

PRESSETOPP: Tron Strand er leder i Pressens offentlighetsutvalg. Klart lovbrudd, er hans reaksjon på UiOs saksbehandling.

VM og mannetaarer

Mandag kveld var over 50.000 stolte nordmenn samla på Rådhusplassen i Oslo for å feire det norske herrelandslaget plass i fotball-VM. Like etter halv syv kom spillerne ut på balkongen til stormende jubel fra tusenvis av ivrige tilskuere, skriver NRK. Overskriften på saken lyder følgende: «Brast i gråt da Norge ble hyllet: – Menn må vise følelser en gang iblant.»

– Det er deilig å se en mann på 2,12 gråte foran 50.000, sier Ståle Solbakken om Brede Hangeland til NRK.

– Jeg er jo en mann, så jeg skal jo ikke grine, svarer Hangeland. Solbakken mener på sin side at «menn må vise følelser».

Kringkastingskanalen skriver også: «Det var flere fra støtteapparatet som måtte tørke tårer oppe på balkongen på Rådhuset» og «en rekke personer fra det norske støtteapparatet var rørt til tårer.» I saken kan du i tillegg se videoklipp av de tårevåte øynene til Kent Bergersen og Hangeland. Takk til NRK: Menn gråter visst også!

ALA

Vil gi mannsdagen større plass

Har mannosfæren gnålt nok om gutteproblemet nå? Eller har tiår med feminisme gjort oss blinde for menns situasjon? Det var den modige tittelen på panelsamtalen på UiO, i forbindelse med den internasjonale mannsdagen 19. november. Samtalen ble ledet av fagforenings-påvirket Snorre Rein.

– Mannsdagen har ikke betydd så mye for meg opp i gjennom. Det er noe jeg begynte å høre om skikkelig for et par år siden, sier Rein til Universitas.

– Det er bra å ha en dag for begge kjønn. Jeg håper mannsdagen kan få litt større plass, for å diskutere menns rolle og problemer i samfunnet.

Fra panelsamtalen tar Rein med seg at menn er representert i toppen av statistikker som rikdom, men også i bunnen av mange.

– I det store gjennomsnittet er det veldig mange enkeltpersoner som føler seg trukket på av samfunnet. Dem må vi finne en bedre måte å snakke med, avslutter Rein. JVL

Dette er offentlighetsloven

- Retten til å søke innsyn i dokumenter hos UiO og andre offentlige institusjoner reguleres av offentlighetsloven. Den skal sikre åpenhet og innsyn i offentlig sektor.

- Hovedregelen er at alle dokumenter i utgangspunktet er offentlige. Unntaksvis må offentlige virksomheter begrunne hvorfor dokumenter skal unntas offentligheten. Dette kan skyldes at dokumentene inneholder taushetsbelagte opplysninger eller er ment til intern saksbehandling.

- Vanlige innsynsbegjæringer bør behandles innen tre virkedager og senest innen fem, ifølge Justisdepartementets veileder til offentlighetsloven.

- Dersom avsender ikke har fått svar innen fem virkedager, kan dette regnes som automatisk avslag og avgjørelsen kan påklages.

- I tilfeller med lang saksbehandlingstid bør forvaltningsorganet gi foreløpig svar og forklare årsaken til forsinkelsen.

- Ifølge Forvaltningsloven har offentlige organer veiledningsplikt overfor personer som henvender seg til dem, blant annet gjennom innsynsbegjæringer.

Kilder: Vestibulum, SIT, EU

Anklages for å bryte offentlighetsloven. Universitetet i Oslo beklager.

Åpenhet

Tekst Even Hæhre Hammersvik og Iliad Rostami
Foto Adrian Heggem Misfjord

Universitas har gjentatte ganger bedt om innsyn i en oversikt over antall studenter som har fått vedtak om bortvisning fra UiO det siste året.

Vi fikk ikke svar på mange uker. Avisen sendte klager på manglende

Her har det dessverre vært en svikt i interne rutiner, noe vi bare kan beklage

Elisabeth Pedersen Lange, organisasjons- og personaldirektør ved Universitetet i Oslo

svar. Heller ikke disse besvarte UiO på lang tid.

Vanligvis skal innsyn i dokumenter gis innen tre og senest fem virkedager. Nå har det gått to måneder siden Universitas sendte den første begjæringen.

Først etter at vi tok kontakt om denne saken, mottok Universitas oversikten.

Dette får Vegard Venli til å rea-

gere.

– Når det har gått flere uker uten svar, er det krystallklare lovbrudd.

Han er medlem i Pressens offentlighetsutvalg (POU) og har jobbet med åpenhet i offentlig forvaltning i mange år.

Det er ulovlig

I flere andre saker har UiO unnlatt å svare på avisens innsynsbegjæringer i konkrete dokumenter og opplysninger denne høsten.

Universitas har imidlertid mot-tatt flere av disse etter at vi tok kontakt om denne saken.

– Dette fremtrer som et klart brudd på Universitetets plikt til å svare på slike henvendelser, skriver Jan Fridthjof Bernt i en e-post etter

at vi har presentert saken for ham.

Bernt er professor emeritus i offentlig rett ved juridisk fakultet, Universitetet i Bergen. Han har skrevet bøker om offentlighetsloven.

Formålet med offentlighetsloven er at pressen og andre skal kunne kontrollere og avdekke feil i offentlige virksomheter.

– Det er dypt problematisk at UiO, en institusjon som er tuffet på humanistiske verdier, ikke gjør mer for å opptre i henhold

offentlige blir aldri besvart.

– Vi registrerer at offentlighetsloven ofte brytes. Det er svært beklagelig at offentlige etater har et problem med å respektere norsk lov.

I dag får slike brudd ingen konsekvenser.

– Men vi har jobbet i mange år for å innføre sanksjonsmuligheter for grove brudd på loven, sier Strand.

Det samme har Venli.

– Jeg har i flere år tatt til orde for reaksjonsmidler som dagbøter.

Stiller ikke til intervju

Universitas har bedt UiO om et intervju om saken. Det har vi ikke fått. I stedet får vi denne uttalelsen på e-post, signert organisasjons- og personaldirektør Elisabeth Pedersen Lange:

– Her har det dessverre vært en svikt i interne rutiner, noe vi bare kan beklage. Vi bestreber oss på at innsynsbegjæringer skal svares ut i henhold til offentlighetsloven.

– *Innrømmer UiO brudd på offentlighetsloven i disse sakene?*

– Vi har i vårt forrige svar beklaget at saksbehandlingen i disse sakene tok lenger tid enn offentlighetsloven tilsier.

– *Er håndteringen av disse sakene representativ for Universitetets behandling av krav om innsyn og henvendelser fra pressen?*

– Nei. Etter min vurdering har UiO gode rutiner for håndtering av innsynsbegjæringer i henhold til offentlighetsloven,

Det er dypt problematisk

Vegard Venli, medlem i Pressens offentlighetsutvalg

til demokratisk vedtatte lover, sier Venli.

Slik hindres Universitas fra å innhente opplysninger som kan styrke offentlig debatt, mener presseveteranen.

Ved å respektere offentlighetsloven, kan tilliten til det offentlige styrkes, påpeker Venli.

– Ved å bryte den, bidrar UiO til at studentene og storsamfunnets tillit kan svekkes. Jeg vet at UiO kan bedre.

Han får støtte fra lederen av Pressens offentlighetsutvalg:

– Det er et klart lovbrudd og ikke akseptabelt, sier Tron Strand om UiOs trege saksbehandling denne høsten.

Nylig kartla POU manglende svar på innsynsbegjæringer i norske kommuner. Funnene var klare: Hundrevis av innsynskrav i det

skriver direktøren og legger til:

– Noen innsynssaker er ressurs- og tidkrevende å behandle. De mer omfattende sakene vil ta lengre tid å behandle enn andre.

Lange påpeker at universitetet mottar innsynsbegjæringer som «berører flere enheter, avdelinger og institutter samtidig».

– Vi har systemer for håndtering av dette, men i noen tilfeller kan det skje at bare deler av en innsynsbegjæring blir svart ut.

Universitas har bedt om innsyn i antall klager UiO har mottatt på trege saksbehandling av innsynsbegjæringer det siste året. Det har gått fem virkedager siden vi sendte henvendelsen. Vi har ikke fått svar innen avisa gikk i trykk onsdag kveld.

universitas@universitas.no

Studenter bortvist fra UiO

Universitas ba om oversikten i september. Her er den.

Tekst Even Hæhre Hammersvik
Foto Adrian Heggem Misfjord

Nylig skrev Universitas om en student som fikk vedtak om bortvisning fra Universitetet i Oslo (UiO). Universitetet mente at hun stalket en foreleser. Dette har hun avvist.

Bortvisning er et slags besøksforbud som UiO kan illegge studenter som de mener har opptrådt grovt forstyrrende etter at skriftlig advarsel er gitt.

Det skal spesifiseres hvilke områder studenten blir bortvist fra. Dette kan også være digitale flater.

En ny oversikt viser at flere studenter har fått vedtak om bortvisning de siste årene:

2023: To studenter

2024: Tre studenter

2025: To studenter

I alle sakene ble studentene bortvist i ett år på grunn av grovt forstyrrende oppførsel.

«Bortvisning kan i praksis innebære det samme som ute-stenging, fordi det vil kunne bli umulig for studenten å fortsette studiet uten adgang til de aktuelle områdene, for eksempel laboratorier eller lokaler hvor det foregår obligatorisk undervisning», står det på UiOs nettsider.

universitas@universitas.no

TRANSPARENS: Flere kritiserer universitetets trege saksbehandling.

FILMES PÅ HJEMMEEKSAMEN: – Feil retning å gå

OPPGITT: Kamilla Rønningen mener ONHs nye ordning er inngripende. Hun jobber fulltid på Rikshospitalet i Oslo.

Oslo Nye Høyskole krever at studenter filmes under eksamen for å unngå KI-fusk. – Ekstremt inngripende, mener studenter.

Hjemmeeksamen

Tekst Albert Randsborg
Foto Vilde Seljeseth Aase og Adrian Heggem Misfjord

Den 3. november ble studentene på Oslo Nye Høyskole (ONH) informert om en ny ordning: En digital eksamensvakt skal sikre høstens hjemmeeksamener mot bruk av kunstig intelligens. Web-

kamera og mikrofon skal skrus på, og skjermen skal deles. Alt skal tas opp og sendes inn til datasystemet til høyskolens eksamenskontor. Her skal et automatisert system analysere all informasjonen, og flagge eventuelle «avvik» – altså mulige bevis for juks. Kontoret vil varsles, og en ansatt vil få tilgang til opptaket det gjelder.

Nettavisen Kode24 omtalte saken først.

Hadde droppet ut

– Det føles som å bli overvåket. Og endringen kom så plutselig, så veldig mange ble veldig stressa.

Det sier Taleah Suhl (21), tillitsvalgt for nettbaserte studenter på

Institutt for Statsvitenskap og Internasjonale Relasjoner på ONH. Hun er kritisk til den nye ordningen.

– Dette er feil retning å gå for utdanning. Å bruke KI for å bekjempe KI blir jo bare feil. Det finnes så mange løsninger som er bedre enn at studentene føler seg utrygge under eksamen.

Suhl forteller at hun har fått meldinger fra studenter som hadde vurdert å droppe ut helt fra studiet sitt, om de hadde visst om ordningen tidligere.

– Mange nettstudenter jobber fulltid og skal ta eksamen i et kontorlandskap, eller kan ha syke barn hjemme som går bak kamera. Plutselig har noen lagret en

ROLIG: ONHs rektor Sander Sværi har forståelse for studentenes reaksjon.

video med barna dine, og du vet ikke hvem som kan se det, eller hvor lenge det er lagret.

Føler seg mistenkeliggjort

Kamilla Rønningen (36) er enig med Suhl, og kaller tiltaket for ekstremt inngripende. Hun går nettstudiet i statsvitenskap på deltid, samtidig som hun jobber fulltid.

– Det kom veldig sent, og informasjonen har ikke vært så god. Det var litt sånn «dette må dere bare godta».

de mener folk skal jukse, er jeg faktisk litt usikker på.

I stedet skulle hun ønske ledelsen heller hadde mer tillit til sine nettstudenter.

– Jeg føler vi blir beskyldt for juks selv om vi ikke har gjort noe. Når ikke jeg jukser, så blir det jo et veldig inngripende tiltak. Jeg blir nesten mer redd for å bli tatt for juks enn jeg er for å gjøre det dårlig på eksamen, sier hun og legger til:

– De kunne heller fokusert på hvordan vi kan bruke KI på en positiv, sunn måte.

**Det var
litt sånn
«dette må
dere bare
godta»**

Kamilla Rønningen, nettstudent på Oslo Nye Høyskole

– Vi lurar jo på hvem som skal gå over dette. Hvem har egentlig tilgang? Hvor lenge skal de lagre det? Hva registreres som avvik? Vi har fått så dårlig informasjon om hvordan de skal behandle dette.

Rønningen mener at dagens ordning allerede er bra nok.

– Eksamenen er en blanding av flervalgsoppgaver og kortsvar. Men skjermen låser seg jo allerede under disse eksamenene, så man kan ikke klippe og lime. Hvordan

– Helt tullete

Høyskolen har gitt studentene et valg.

– Enten kan vi dra inn og ta eksamen fysisk, eller så kan vi ta overvåket hjemmeeksamen. Men det er jo ikke et reelt valg for de fleste, forklarer Suhl.

Hun bor selv i Trondheim og sier det er uaktuelt å reise til campus i Oslo kun for å gjennomføre eksamen. Det er for dyrt.

Nettstudenten Anja Simonsen Horn (39) sier også at det ikke er et reelt valg. Ifølge henne har studentene fått beskjed om at det fysiske eksamensalternativet er med penn og papir, og uten hjelpemidlene som vanligvis er tillatt på hjemmeeksamen: notater og pensumbøker.

– Jeg kan jo ta eksamen fysisk på skolen, men det er jo ikke et reelt alternativ når man ikke kan

R

FOTO: PIRICAT

KRITISK: Taleah Suhl sier studenter føler seg utrygge

FOTO: PIRICAT

TVANG: Anja Simonsen Horn mener ONH ikke har gitt dem et reelt alternativ.

bruke notater og skolebøker. Og jeg skriver jo mye saktere med penn og papir. Det endrer jo valget ekstremt mye, og jeg blir tvunget til å ta det under overvåkning.

Sander Sværi, rektor på Oslo Nye Høyskole, forklarer at det kun gjelder flervalgs-delen av eksamen, hvor studentene vanligvis ikke har tid til å bruke hjelpemidlene uansett.

– Om en student velger å ta eksamen på campus, gjelder reglene for stedlig eksamen. Der er det ikke tidsbegrensning per oppgave, og kandidaten disponerer hele eksamenstiden fritt, forteller Sværi.

– Derfor er det ikke tillatt med hjelpemidler på flervalgs-delen av eksamen. På fritekstoppgaver kan studenter bruke pensumbøker og utskrevne notater på samme måte som på hjemmeeksamen.

Studenten Horn oppfordrer ONH til å heller endre eksamensformen til å gjøre KI-bruk mindre effektivt.

– Vi har jo hatt andre eksamener hvor vi skriver en tekst på en uke. Vi går jo statsvitenskap og skal lære å være analytiske uansett. Det blir helt tulle å bare stille oss flervalgsspørsmål.

– **Så lite inngripende som mulig** Sværi forstår at situasjonen kan være vanskelig for studentene.

– Jeg har stor forståelse for at noe nytt kan være noe man kan være urolig for. Vi ønsker at dette skal være så lite inngripende som

mulig, og har vært i dialog med studentene og studentrådslederne om det.

– *Hvis dere frykter juks på denne typen hjemmeeksamen, hvorfor har dere ikke endret eksamensformen i stedet for å ty til opptak av studentene?*

– Vi har gjort litt av begge deler. Akkurat på multiple-choice eksamen, så ønsket vi å være forutsigbare, og at studentene gjennomfører den eksamensformen det står i emnebeskrivelsen. Vi jobber også langsiktig med tilpasning av eksamensformer, og da får studentene beskjed før semesterstart.

Til studenter med barn eller samboere, har Sværi følgende å si:

– De kan være helt trygge på at det ikke vil føre til en vurdering av fusk. Om en del av opptaket blir flagget, så er det kun noen få mennesker, med spesiell opplæring, som vil se opptaket.

– *Se bort i fra frykten om å bli tatt for fusk. Hva med studentene som synes det er inngripende i seg selv at noen har tilgang på en video av deres barn eller samboer?*

– Det har vi respekt for. Derfor er det bare en svært liten del av eksamensavdelingen som har anledning til å se opptaket, og de vil ikke se mer enn nødvendig. Opptak som ikke blir flagget blir slettet uten at noen ser dem.

universitas@universitas.no

MAKTAS YNGSTE

Universitas blir kjent med de yngste på Stortinget

Vil ha litt mer lovløse tilstander

Etter å ha takket nei til FpU-lederverv, er Martin Virkesdal Jonsterhaug klar for å kutte forskrifter og lover på Stortinget.

Maktas yngste

Tekst Ask Bjelvin
Foto Vilde Seljeseth Aase

– *Du er veldig opptatt av å kutte i byråkratiet. Planlegger du noen kutt nå?*

– Jeg er faktisk i gang med å lage en liste med ti lover jeg vil kutte. Hver gang noen sitter i Stortingssalen og stemmer gjennom en ny lov eller ny forskrift, ser man at vi tar litt makt fra folk, og så gir vi den til Stortinget. Jeg tror det er bedre hvis vi stoler på at folk klarer å gjøre ting selv.

– *Men det er noen lover som er viktige å ha?*

– Ja, du må jo ha noen lover.
– *Har du en favorittlov?*
– Grunnloven § 100, ytrings- frihet.

– *Da dere begynte her, hadde dere en del kurs. Ville du kutta i*

Tenk hvis alle skulle tenkt som østlendinger

Martin Virkesdal Jonsterhaug

noen av dem?

– Min erfaring er at der jeg lærer best, ikke er de to dagene med kurs, men alle de dagene i etterkant. Du må spørre om hjelp, du må lese bøker, undersøke, prøve deg fram. Å prøve og feile er også viktig.

– *Det høres litt ut som et studium, kan vi si at du studerer Stortinget?*

– Jeg vil si at man studerer det norske folk. Du får sett Norge fra A til Å gjennom en periode på Stortinget. Så det er jo et kurs i Norge, egentlig.

– *Stemmer det at du kunne ha blitt FpU-leder istedenfor for Simen Velle?*

– Historien stemmer i den grad at jeg kunne stilt som leder i FpU uten motkandidat. Det lå liksom og vippet mellom å stille eller ikke stille, og så kjente jeg at det var ikke rett for meg. Det

IKKE REGNSKAPSFØREREN DIN: Martin Virkesdal Jonsterhaug viser til ChatGPT hvis du sliter med skatten.

som veide mest imot, var at jeg måtte ha flyttet til Oslo.

– *Du var ikke redd for skoledebatter?*

– Nei, jeg har deltatt i vanvittig mange skoledebatter gjennom mitt liv. Som ungdomspolitiker har du mye å si, du har mye innflytelse, men jeg liker den dag-til-dag-politikken. Der du er med å forandre noe gjennom å skrive ut forslag og sørge for at det blir vedtatt. Den muligheten fikk jeg som gruppeleder i Bergen bystyre.

Jeg tror det er bedre hvis vi stoler på at folk klarer å gjøre ting selv

Martin Virkesdal Jonsterhaug

– *Nå jobber du jo i Oslo, du vurderer ikke å bli fastboende?*

– Nei, det tror jeg er skummelt. Tenk hvis alle skulle tenkt som østlendinger. Alle skulle tenke som om de bodde midt i Oslo sentrum. Du får et veldig rart Storting som ikke representerer folket.

– *Du er skattepolitisk talsper-*

Martin Virkesdal Jonsterhaug

+ Født i 2000

+ Tidligere gruppeleder for Bergen Frp sin bystyrrergruppe

+ Nyvalgt stortingsrepresentant for Frp fra Hordaland

+ Skattepolitisk talsperson for Frp

son for Frp. Kan jeg komme til deg og spørre om tips hvis jeg sliter med egenmeldingen?

– Da tror jeg jeg ville begynt å prøve ChatGPT eller Google først.

– *Hva synes du om KI-bruk når man studerer?*

– Det er som med *Spinning Jenny*, noen er redde for forandringen, og så er det noen som er positive til den. Jeg tror vi skal være mest redde for at vi ikke tar i bruk ny teknologi. Men når man spør ChatGPT eller Copilot, må man sjekke faktaene selv. Jeg tror det er mange unge som kanskje hopper over det leddet.

– *Kunne dere laget en lov for det?*

– Nei, det tror jeg ikke, men universitetene kan ha en diskusjon om hvordan de skal håndtere det.

universitas@universitas.no

Rasisme fortsatt utbredt

STÅ SAMMEN: Ifølge flere av deltakerne handler arrangementet om å stå sammen og skape en arena for å snakke om rasisme.

FOTO: LEANDER LEVENT TANK PEDERSEN

Studenter på helseutdanningene ved Universitetet i Oslo (UiO) forsøker å løse problemet med rasisme og diskriminering. – Det er viktig å føle at vi står sammen om dette her, sier medisinstudent.

Rasisme

Tekst Mia Huse
Foto Adrian Heggem Misfjord

For et knapt år siden skrev Universitas om det to medisinstudenter fortalte om diskriminering på medisinstudiet ved Universitetet i Oslo (UiO).

En av dem var Mohammed Almashhadani (29), som mente at rasisme var et svært utbredt og underkommunisert problem.

11. november arrangerte han et seminar i forsøk på å samle personer i helsefagutdanningene mot rasisme.

– Jeg tror det er 22 foreninger og utdanningsinstitusjoner som vi har fått til å stille opp. Vi så et stort ønske om å skape en arena for å snakke om rasisme og diskriminering, sier Almashhadani.

Seminaret er arrangert av studenter ved Det medisinske fakultetet, med støtte fra LIM-utvalget (likestilling, inkludering

og mangfold), Norsk medisinstudentforening og Norsk Sykepleierforbund.

Frykten har økt

Ifølge Almashhadani var bakgrunnen for arrangementet sammensatt.

– Det handler både om det at vi vet at mange opplever diskriminering på det medisinske fa-

Det er ikke nok å sitte og snakke med hverandre

Mohammed Almashhadani,
medisinstudent ved UiO

kultetet, og at våre kollegaer og medstudenter er reddere enn før.

10. november skrev Aftenposten om Proba samfunnsanalyses forskningsprosjekt, som kartlegger diskriminering i helsevesenet.

I undersøkelsene kommer det frem at både ansatte, pasienter og pårørende har møtt både skjult og åpenbar rasisme i helsevesenet.

Almashhadani mener at mange opplever trusselen som mer alvorlig som følge av det rasistisk motiverte drapet på Tamima Ni-bras Juhar tidligere i høst.

– Vi har hørt historier om folk som går på jobb med klump i magen og gruer seg til å ta imot pasienter, sier Almashhadani.

Han forteller at de med arrangementet ønsket å gjøre det lettere å snakke om rasisme og diskriminering.

– Vi må gå gjennom det, ikke rundt det, sier han og legger til:

– Det er så viktig å skape en følelse av at vi alle står sammen mot dette her, uavhengig av våre bakgrunner, utdanninger, etnisiteter og religioner, sier Almashhadani.

Sterke inntrykk

I forkant av arrangementet sendte en rekke studenter inn historier om deres opplevelser med diskriminering.

Medisinstudentene Hedda Hauge (24) og Bismah Ejaz (22) leste opp et utvalg av historiene, som handlet om flere studenters konkrete opplevelser med rasisme.

– Det er jo klart at det gjorde et sterkt inntrykk på oss, sier Hauge.

ANTIRASISME: Mohammed Almashhadani (29) foreslår å ha antirasisme på pensum i helseutdanningene.

dt i helseutdanningene

Ejaz forteller at de snakket om alt fra forelesere som bruker foreldede, rasistiske uttrykk, til pasienter som har nektet behandling av studenter i praksis på bakgrunn av hudfarge.

Hvis ikke oss, hvem ellers?

Bismah Ejaz (22), medisinstudent ved UiO

Hun forteller videre at det var viktig for henne og Hauge å delta på arrangementet for å prøve å forbedre situasjonen.

– Hvis ikke oss, hvem ellers? avslutter Ejaz.

Hauge sier at de vil at det skal bli lettere å ta kontakt hvis man opplever diskriminering.

– Som fellesskap skal vi kunne slå ned på det med varme, sier Hauge.

Anerkjenner problemet

Prodekan for studier ved det medisinske fakultetet Magnus Løberg forteller at fakultetet er takknemlige for de engasjerte studentene som arrangerer seminaret.

På spørsmål om hvordan fakultetet jobber med å imøtekomme studentene som opplever diskriminering, svarer han at de anerkjenner at rasisme er et problem.

– Det er viktig for oss å kommunisere til studentene at dette ikke er noe de innbiller seg, men at vi er enige i at det må tas på al-

vor og er et problem som vi må jobbe med.

Løberg peker dessuten på varslingssystemene til fakultetet.

– Vi ønsker å få beskjed når det skjer noe, og prøver å styrke tilliten til hvordan sakene blir håndtert, slik at flere ønsker å si ifra om uheldige situasjoner, sier han.

De jobber på ulike måter med å styrke tilliten både mellom studentene og fakultetet, og innad i studentgruppene.

– Vi har også satt ned utvalg på de forskjellige utdanningene, bestående av utdanningsledere på instituttene og studentrepresen-

tanter, som skal utforme konkrete tiltak mot diskriminering, sier Løberg.

Han forteller at tiltakene i stor grad handler om å lære opp studenter og ansatte i hvordan man skal håndtere rasisme. Opplæringen handler blant annet om å si ifra når man opplever eller observerer diskriminering, både i situasjonen og gjennom varslingssystemer.

Etterspør konkrete løsninger

Almashhadani mener at åpenhet og anerkjennelse har vært et viktig steg i riktig retning, og viser til

kronikken som han og en medstudent publiserte i Tidsskriftet for den norske legeforening i fjor.

– Etter publiseringen fikk vi historier fra fastleger, overleger, seksjonsledere og studenter som alle hadde opplevd liknende diskriminering. Så det har hjulpet å snakke om det og synliggjøre problemet.

Almashhadani er takknemlig for at fakultetet har begynt å ta tak i problemstillingen.

Samtidig er han bekymret for at studentene som opplever diskrimineringen ikke inkluderes nok i diskusjonen om løsninger.

Han frykter at deler av responsen til fakultetet er symbolsk og uten reell effekt.

– Vi må være representert i dette arbeidet for å ikke gå inn i en ny, ond sirkel. De som ikke har kjent på problemet og ikke har kunnskap om det, skal ikke alene bestemme hvordan problemet skal løses, sier Almashhadani.

Varsling og tillit

Prodekan Løberg forstår at studentene syns det er vanskelig å forstå og stole på behandlingen av varsler.

– Varslene behandles veldig konfidensielt og det er strenge begrensninger på tilgangen til informasjonen, forteller han og legger til:

– Det er veldig lite som går tilbake til studentene om oppfølgingen av sakene deres. Det er vi pålagt, og det er viktig ut ifra arbeidsmiljøbestemmelsene. Men det bidrar jo ikke nødvendigvis studentenes tillit til systemet.

Han sier at studentene kanskje får følelsen av at det ikke skjer noen ting, selv om det kan ha skjedd masse i behandlingen av sakene deres.

– Det er en problemstilling vi jobber med, sier Løberg.

Veien videre

Almashhadani sier at han forstår at fakultetet står overfor en vanskelig problemstilling.

– Men det lar seg løse. Vi må bare begynne et sted.

På spørsmål om hvordan han syns problemet skal løses, svarer Almashhadani at det hele er veldig komplekst.

– Hvis jeg hadde hatt svaret på det, hadde vi ikke trengt å ha dette seminaret. Men jeg mener at prosessen må inkludere studentene som rammes, og at vi må bygge tillit, sier han.

Han foreslår også å ha antirasisme på pensum og opplæring i å håndtere rasisme i utdanningsløpet.

– Jeg tror de aller fleste har kjent på både åpenbar og skjult rasisme. Derfor trenger vi verktøy for å håndtere det, sier Almashhadani.

Han etterlyser konkrete tiltak som studentene får være med på å utarbeide, samt mer oppfølging og forskning på feltet.

– Vi må jobbe for systemiske løsninger på dette problemet. Det er ikke nok å sitte og snakke med hverandre, sier Almashhadani.

Han håper at studentene får fortsette å bli hørt, og at fakultets tiltak blir evaluert løpende – også av studentene.

– Jeg håper virkelig ikke at du trenger å intervju meg om dette igjen om fem år, avslutter han smilende.

REELT: Studiedekan Magnus Løberg sier at fakultetet anerkjenner at rasisme er et problem.

FOTO: UNIVERSITETET I OSLO

RASISMEHISTORIER: Hedda Hauge og Bismah Ejaz syns det var sterkt å lese opp medstudentenes historier om opplevelser med rasisme.

FOTO: LEANDER LEVENT TANK PEDERSEN

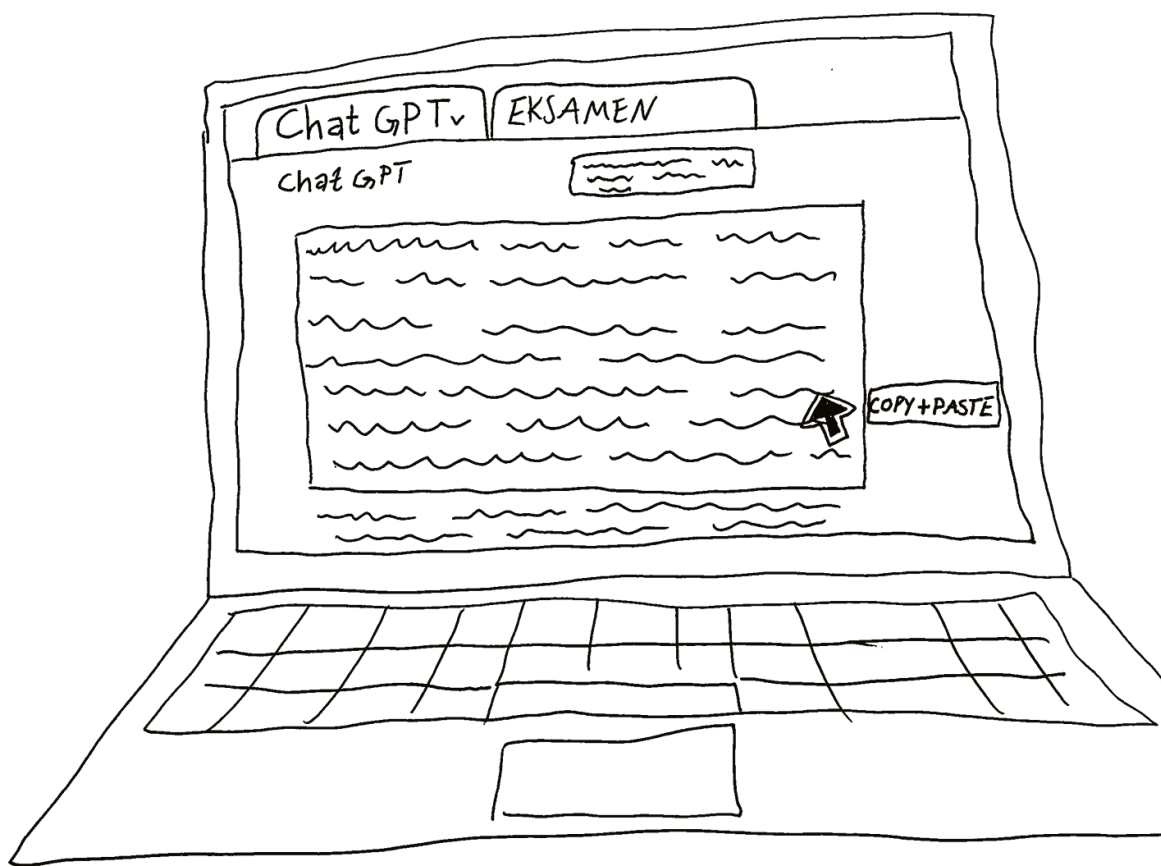
KI-KAOS PÅ OSLOMET:

Ni studenter felt for

I 2025 var det totalt ni fuskesaker knyttet til ulovlig bruk av KI på Oslomet. Fiktive kilder og KI-genererte kildelister felte alle de ni studentene.

Fusk

Tekst Lina Gulbrandsen og Even Hæhre Hammersvik
Illustrasjon Maria Mogens Bø

Universitas har fått innsyn i ni fuskesaker fra Oslomet det siste året. Fellesnevneren for alle sakene er at kunstig intelligens (KI) og fiktive kilder var årsaken til at samtlige kandidater ble utestengt fra universitetet. Kun en av studentene klagde på utestengelsen. Klagen blir behandlet i nemnd for studentsaker i september.

KI på universitetet

Bruk av KI på hjemmeeksamen har skapt hodebry for universitetene den siste tiden. Tidligere i høst skrev Universitas om Det juridiske fakultet på Universitetet i Oslo (UiO), der det ble besluttet at hjemmeeksamen var noe man skulle unngå grunnet KI.

I likhet med andre universiteter tilbyr Oslomet gratis tilgang på KI-tjenestene Microsoft Copilot og SIKT KI. På eksamener der alle hjelpemidler er tillatt omfatter dette også bruk av KI-verktøy. Det er dermed tillatt å bruke KI-tjenester på hjemmeeksamen, men studentene må bruke disse på lovlig vis. Klipp og lim fra KI-tjenestene uten å gjøre sensor oppmerksom på dette regnes som fusk.

Regelverket

Straffen for fusk følger av universitets- og høyskoleloven § 12-4. Studenten kan utestenges i ett år på bakgrunn av fusk, og i særlig grove tilfeller kan studenten bli fratatt studieretten i inntil to

år. Ved semesterregistrering på Oslomet må alle studenter krysse av for at regler for fusk er lest og forstått.

Den har ingen oppfattelse av hvordan sitering virker, den vil bare ha en tekst som flyter

Geir Kjetil Ferkingstad Sandve,
professor i vitenskapelig databehandling og maskinlæring

Universitas har snakket med Oslomet-student Lina Elghaouty (19), som studerer for å bli grunnskolelærer. Elghaouty syns at reglementet for KI og kildebruk er

tydelig. Hun mener at man selv merker når man bruker KI på en urendelig måte.

– Det er forskjell på å be om

hjelp og å få et ferdig produkt.

Fiktive kilder

Et gjennomgående tema i alle fuskesakene er at sensor hevder

at kildene som oppgis er fiktive. Sensorene har i alle eksamenene registrert tilfeller der kildene enten ikke eksisterer, eller refereringen er så mangelfull at kildene er umulig å ettergå. I flere av sakene har kandidatene henvist til forfattere som er relevante for fagfeltet, men titlene på artiklene eksisterer ikke. Lite samsvar mellom forfatter, årstall og tittel har vakt KI-mistanke hos sensor.

Elghaouty har selv brukt KI til hjelp med kilder, men hun merker at det ofte blir feil.

– Den kommer med sitater fra boken og det virker veldig ekte, men det er ikke alltid riktig.

Professor i vitenskapelig databehandling og maskinlæring på

or KI-fusk

UiO, Geir Kjetil Ferkingstad Sandve, forteller at KI-modellene ikke er begrenset av eksakte fakta.

– Den lager ett ord. Så genererer den forfatteren, navnet, og så genererer den hvert ord i tittelen.

– Finner KI opp kilder når den genererer tekst?

– Den har ikke noen oppfatelse av hvordan sitering virker, den vil bare ha en tekst som flyter.

Maskingenerert tekst

I én av de totalt ni fuskesakene Universitas har fått innsyn i mener sensor at studentens oppgave bærer «preg av maskingenerert tekst». Her har sensor besluttet at språket til studenten «indikerte bruk av kunstig intelligens». For det blotte øyet er det ikke enkelt å fastslå hva som skiller menneske og maskin på hjemmeeksamen, men ifølge Sandve er det noen ting som får varsellampene til å blinke.

– Det er ofte veldig elegant flyt, den bruker mye tankestreker med et par punkt som følger. Det andre er at den noen ganger sier unøyaktigheter, som er litt typisk.

For drevne ChatGPT-studenter fremstår kanskje denne

analysen som lite revolusjonerende. Fjerning av tankestrek og dobbelsjekking av fakta kommer sannsynligvis i første rekke dersom man benytter seg av KI på eksamen. Likevel forteller Sandve at man ofte får en veldig

Grensen mellom slurv og fusk er flytende, det finnes ingen gylden grense for fusk

Silje Fekjær,
prorektor for utdanning ved OsloMet

klar følelse av hva som er generert av KI. Man blir etterhvert god på å gjenkjenne forskjellen på mann og maskin.

I et skriftlig svar til Universitas skriver Prorektor for utdanning ved OsloMet Silje Fekjær at maskingenerert tekst ikke alene vil føre til fuskeanklager.

«Det er alltid sensorenes vur-

dering som ligger til grunn for mistanke om fusk», skriver Fekjær.

«Tidspress, slurv og en ustrukturert skriveprosess»

Et annet gjennomgående element i fuskesakene er at studentene anvender en skriveteknikk som er lite forenelig med riktig kildebruk. Noen av studentene hevder at de har skrevet hele oppgaven, deretter har kilder blitt skrevet inn i teksten. Dette har ført til slurv i kildeføringen, spesielt når tidspress melder seg som det femte element. Men hvor går grensen mellom slurv og fusk?

«Grensen mellom slurv og fusk er flytende, det finnes ingen gylden grense for fusk», skriver Fekjær. Hun anbefaler studentene å jobbe med kilder fortløpende i oppgaveskrivingen. Å markere egne notater der direkte sitat har blitt brukt kan være hjelpsomt for å unngå å havne i fuskefellen.

Flere av de fuskebeskyldte studentene forteller også at uforutsette hendelser har ført til rot i kildehenvisningen. Sykdom, konsentrasjonsproblemer og diagnoser har i mange tilfeller fungert som formildende omstendigheter, men det har

ikke reddet dem fra å bli kastet på dør. Flere av kandidatene innrømmer å ha brukt KI i skriveprosessen, mens andre nekter blankt.

Klagde på stryk, ble utestengt i ett år

Å klage på stryk kan for mange virke som en risikofri affære, men slik ble det ikke for en av OsloMet-studentene. Studenten fikk uheldige konsekvenser da intern klagesensor oppdaget det de mente var fusk. Det var dermed ikke oppdaget fusk i første rekke, men etter gjennomgang av klagekommisjonen var det de som felte studenten. Noen ganger trenger fuskejegerne altså to forsøk.

Til Universitas skriver Fekjær at det i noen tilfeller er enkelt å fastslå hva som er fusk og ikke, men hun understreker at fuskesakene ikke alltid utspiller seg slik man tror.

«En idé om at vi skal være fuskejegere som kan slå ned på og straffe alle studenter som fusker med fullt overlegg, mens alle andre er uskyldige og går fri, er et urealistisk bilde som stemmer dårlig med slik fuskesaker som oftest er i virkeligheten.»

universitas@universitas.no

ANNONSE:

Tilbudsguiden

MUSEUM

Nasjonalmuseet

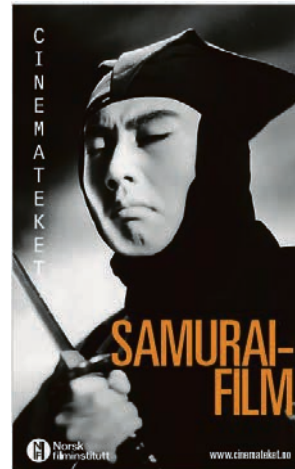
Utstillinger • Arrangementer • Åpninger
Klubbkveld • Bibliotek • Foredrag

Student under 30 år: 120,-
Medlem U25: 349,-

3N

KINO

KULTUR

HÅRFJERNING - LASER

OSLO LASERKLINIKK

Oslo Laserklinikk tilbyr et bredt spekter av både medisinske og kosmetiske hudbehandlinger, utført av lege og helsepersonell med over 20 års erfaring.

Vi har alle typer moderne laserteknologier for blant annet hårfjerning, pigmentflekker, blodkar, arr og hudfornyelse og alle type injeksjoner med rimelige priser studenter vil dermed få ekstra rabatt hver gang på flere type behandlinger og kommet til å spare mer

Klinikken er kjent for å ha de mest konkurransedyktige prisene i Oslo, og vi ønsker å gjøre profesjonell behandling tilgjengelig også for studenter som ønsker trygge og effektive resultater.

Laser: Akne, arr, kviser og hårfjerning

Lillelaser
Lilleakerveien 31, Oppgang A
0283 Oslo

Tlf: 22 64 70 70
www.lillelaser.no

Vis studentkort og få 25-30%
av hver enkelt behandling

Etterlyser flere studenter med EØS-kompetans

Selv om EØS-avtalen påvirker alt fra ladekabelen du bruker til maten du spiser, fokuseres avtalen lite på i høyere utdanning. Utenriksdepartementet håper trenden snur.

EU

Tekst Herman Hagem Røtnes
Foto Sigrid Ewing, Shilan Sari

Utenriksdepartementet (UD) slår alarm: Unge mangler kompetanse om EØS-avtalen, til tross for stor etterspørsel på arbeidsmarkedet.

– Vi observerer et økende behov for denne kompetansen, og ser gjerne at flere studenter studerer EU/EØS, sier Mathias Rongved, kommunikasjonsrådgiver i UD, til Universitas.

EØS-avtalen knytter Norge til Den europeiske unions (EU) indre marked, uten at Norge er medlem av unionen. Europautredningen av 2012 fant at Norge siden 1994 hadde iverksatt omtrent tre fjerdedeler av alle lovene EU vedtok. Det tilsvarer om lag 14.000 direktiver og forordninger tatt inn i norsk lov gjennom EØS-avtalen.

Ønsker flere unge med på laget

– EØS-avtalen berører livet til en norsk student, fra han står opp om morgenen og har ladet telefonen med en USB-C-ladekabel over natta, fordi EU har standardiserte ladekabler. Så kommer han til Blindern, og der er det kanskje en tysk foreleser som har retten til fri bevegelighet i Europa. Matsikkerheten i kantina på Blindern er også regulert gjennom EØS-avtalen, sier Rongved.

Rongved forteller at de fleste med kompetanse om EU og EØS som jobber i UD er godt voksne, og at det er viktig å ansette unge folk med denne kompetansen.

– Vi må jo ha påfyll av nye ansatte.

Mette Jøranli, avdelingsdirektør for EU og EØS-seksjonen i UD, sier seg enig.

– EØS-avtalen lever jo videre uavhengig av oss som jobber med den. Så vi er jo nødt til å sikre at det er nok folk i forvaltningen.

Med et enkelt jobbsøk på Finn med søkeordet «EØS», dukker det opp 19 ledige stillinger i diverse departementer, etater og direktorater som etterlyser EØS-kompetanse.

ETTERSPORELSE: I Utenriksdepartementet etterlyser Mathias Rongved, Mette Jøranli og Marlene Larsen-Hakkebo flere unge med kunnskap om EØS-avtalen.

Brussel ble klasserommet

Universitas får et intervju over telefon med den ellers travle studentpraktikanten ved Norges EU-delegasjon i Brussel, Åse Ulltvedt Stenersen (26). Hun forteller at hun hadde lite kompetanse om EØS-avtalen før hun fikk stillingen.

– Jeg har vel egentlig aldri hatt

noe om EØS i studieløpene mine. Jeg kunne tatt noe om EU på masteren, men det var et litt mer generelt fag om institusjoner og ikke EU spesifikt.

Stenersen har en bachelorgrad i internasjonal kommunikasjon ved Høgskolen i Østfold, og tar nå mastergrad i internasjonale rela-

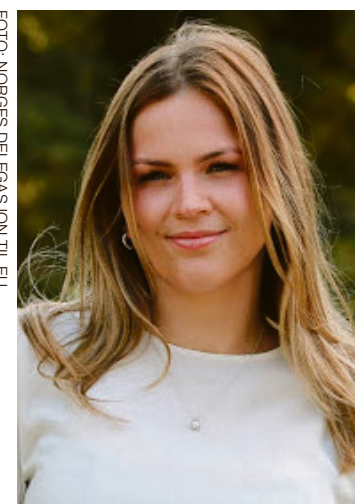
sjoner ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet i Ås. Hun mener at det har vært for lite fokus på EU og EØS i utdanningen.

– Man burde hatt noe om det, for EU-politikk treffer jo norsk politikk lenge før man merker det.

Stenersen tror at arbeidserfaringen hennes hjalp henne med

OPPDATERING: Studiedekan Maria Astrup Hjort ved juridisk fakultet forteller at jussstudiet har fått et tydeligere EØS-fokus etter Nav-skandalen.

ERFARING: Studentpraktikant Åse Ulltvedt Stenersen ved Norges delegasjon til EU sier hun først virkelig forstod EØS-avtalen da hun jobbet med den i praksis.

KAPASITET: Utdanningsleder Robert Huseby ved Institutt for statsvitenskap forklarer at Europastudier ble lagt ned på grunn av knapphet på ressurser.

å få stillingen som studentpraktikant.

– Jeg har jobbet med kommunikasjon tidligere, og siden rollen i EU-delegasjonen handler mye om kommunikasjon, så tror jeg den erfaringen spilte mye inn i at jeg fikk stillingen. Det var omtrent 120 søkere på to plasser.

enter e

Hun legger til at hun har lært mye av å være studentpraktikant i Brussel.

– Man lærer om EØS gjennom praksis her. Ikke bare sånn teori som det ville vært hjemme på skolebenken.

Lite EØS på jusen

Jøranli redegjør for fordelingen av studiebakgrunner i EU og EØS-seksjonen i UD.

–Vi er fire jurister. I tillegg har vi 15-16 generalister, som vi liker å kalle dem. De har ulik bakgrunn, enten statlig eller internasjonal, med hovedsakelig statsvitenskap. Men vi har også økonomer her fra Handelshøgskolen.

Marlene Larsen-Hakkebo, fagdirektør for EØS-seksjonen i UD, tok mastergrad i rettsvitenskap ved UiO fra 2008. Hun mener at jusutdannelsen den gangen omhandlet EØS-avtalen i liten grad.

– Gjennom et stort studieløp var det lite fokus på EØS. Man hadde muligheten til å velge noen fag, men det var veldig begrenset og mye mer på internasjonal rett enn det var på Europa og EØS-fag.

Skandale ga fornyelse

Maria Astrup Hjort, studiedekan ved Institutt for offentlig rett på Universitetet i Oslo (UiO), hevder at jusutdanningen i dag dekker det viktigste innen EØS-avtalen.

– EØS ligger inne som et element gjennom hele studiet.

I en mastergrad i rettsvitenskap er det ett emne som direkte omhandler EØS: *Forvaltningsrett og EØS-rett*. Emnet er på totalt 30 studiepoeng, men EØS-rett utgjør kun fem av poengene.

–Selv om EØS-retten bare har fem studiepoeng, så gjøres det helt eksplisitt koblinger mellom

ning til å gå gjennom hele studiet og se på hvor vi kunne gå inn for å styrke EØS-kompetansen.

Europastudier lagt ned

Universitetet i Bergen (UiB) og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim tilbyr begge bachelorprogram i Europastudier, rettet mot EU og EØS. UiO la ned et tilsvarende program i 2014.

Robert Huseby, utdanningsleder for Institutt for statsvitenskap (ISV) ved UiO, forsvarer valget om å legge ned studieretningen.

EØS-avtalen lever jo videre uavhengig av oss som jobber med den

Mette Jøranli, avdelingsdirektør for EU og EØS-seksjonen i UD

«Bachelorprogrammet i Europastudier var tverrfaglig, og det tverrfaglige aspektet fungerte ikke så godt, siden de aller fleste studentene spesialiserte seg i statsvitenskap. Søkertallene var heller ikke veldig gode,» skriver Huseby på e-post til Universitas.

ISV tilbyr tre bachelorprogram og to masterprogram, der ingen rene EU-emner er obligatoriske. Det finnes heller ingen emner som spesifikt tar for seg EØS-avtalen.

«Vårt programtilbud i disip-lingradene er i stor grad basert på valgfrihet. Når Europastudier ble lagt ned ble mye av det faglige innholdet videreført i en fler-

Jeg har vel egentlig aldri hatt noe om EØS i studieløpene mine

Åse Ulltvedt Stenersen, studentpraktikant ved Norges EU-delegasjon i Brussel

EØS-retten og forvaltningsretten, som er det andre faget i emnet. Det er mange synergieffekter som ikke synliggjøres så godt i studiepoengfordelingen, sier Hjort.

Hjort forteller at en viktig sak førte til økt fokus på EØS-rett: Nav-skandalen. Skandalen ble avslørt i 2019 da det ble avdekket at minst 80 personer kunne være uskyldig dømt for trykdesvindel grunnet feil tolkning av EØS-reglene.

– Det ga oss jo en god anled-

faglig 40-gruppe i Europastudier som gir studentene en formell fordypningsmulighet,» skriver Huseby.

Han understreker at ISV har begrensede ressurser.

«I fremtiden håper vi også å kunne tilby et bachelorkurs i europeisk politikk på fordypningsnivå. Det har vi dessverre ikke kapasitet til i dag.»

universitas@universitas.no

Studentsatellitten sendt ut i verdensrommet

FOTO: ANDØYA SPACE / ROCKSAT, NASA

MOT STJERNENE: MUNIR-3 skytes opp fra Andøya Space station.

Tirsdag morgen ble studentsatellitten MUNIR-3 sendt ut i verdensrommet. På tross av manglende bekreftelse på signal så langt, anser masterstudent og prosjektleder Asad Jonas Munir Arshad det ambisiøse prosjektet som vellykket.

Romteknologi

Tekst Erik Wensaas

Universitas har tidligere skrevet om masterstudenten Asad Jonas Munir Arshad (33) og hans prosjekt om å skyte satellitten Munir-3 ut i verdensrommet fra Andøya i Nordland.

– Ideen var jo at masteroppgaven min ved forskningsgruppen «Plasma- og romfysikk» ved fysisk institutt på UiO skulle bruke dataene fra denne satellitten.

Arshad forteller imidlertid at signalet fra satellitten ikke har fungert som ønsket.

– Det ser mørkt ut hva gjelder dataoverføring fra denne satellitten ned til bakken.

Dermed må han bruke andre datakilder til masteren sin. På spørsmål om hva som gikk galt med satellitten svarer Arshad at det er umulig å vite, det kan være så mangt.

Tilgjengeliggjøring av teknologiprojekter

På tross av de manglende signalene mener Arshad at prosjektet har vært en enorm suksess.

– Prosjektet er tosidig. Det er en vitenskapelig del og en del som handler om å tilgjengeliggjøre denne typen prosjekter. Vi ville vise at man kan ta del i avanserte teknologiprojekter uavhengig av kompetansenivå, så fremt vi kan samles om et felles mål og jobbe sammen. Denne delen har vi fått til.

Arshad fikk ikke vært på Andøya under oppskytingen. Det var en gruppe videregående elever fra Andøya videregående skole som sto for selve

bakkeoperasjonen under oppskytingen.

– Vi ga videregående-elevene som studerer romteknologi en innføring i hvordan man skal operere bakkestasjonene vi har satt sammen og montert på Andøya, forteller Arshad.

– Hvordan opplevde de det?

– Inntrykket var at de syntes det var veldig gøy. Ofte tror man at det er nødvendig å studere på NTNU for å være på slike prosjekter. Nå har vi vist at det ikke er strengt nødvendig.

– Føler du at mangelen på signalene undergraver den andre delen av prosjektet, om å vise at dette er mulig for folk uten forkunnskaper?

De som aldri feiler har aldri prøvd å gjøre noe nytt

Asad Jonas Munir Arshad (33), masterstudent i romfysikk og prosjektleder for Lyra

– Nei. Vi kunne valgt å gå for en satellitt vi ble tilbudt å bruke som vi visste funket, men da hadde vi gått for en eksisterende løsning. Vi forsøkte å gjøre noe nytt, nemlig å bygge en fullverdig vitenskapelig og bærekraftig satellitt, med flere nyttelaster, på svært kort tid, svarer Arshad.

Han legger til:

– Dette var nærmest umulig med det utgangspunktet vi startet med, men vi fikk det til likevel.

Satellitten Munir-3

+ Tirsdag morgen 18. november ble studentsatellitten Munir-3 skutt opp fra Andøya Space Center.

+ Sammen med rundt 70 studenter, har Asad Jonas Munir Arshad bygget satellitten Munir-3.

+ Satellitten skal innhente data fra den nedre delen av jordas ionosfære.

+ Prosessen har tatt ett år, og satellitten er bygget av studenter uten tidligere erfaring innenfor romteknologi.

Et vakkert syn

Selv om Arshad selv ikke fikk deltatt på oppskytingen, fulgte han spent med på livestreamen fra Oslo. Han forteller at spenningen var til å ta og føle på.

– Jeg var selvfølgelig spent når nedtellingen var nede på tre minutter. Så jeg kunne ikke la være å ringe opp til Andøya.

Å se satellitten lette ga likevel Arshad blandede følelser.

– Det er et vakkert syn. Samtidig er det en følelse av at «nå er prosjektet over».

All grunn til å være stolt

– På én side er det litt fint at ikke alt gikk slikt vi håpet, for da har man mer å gjøre.

Nå er planen å utvikle flere satellitter

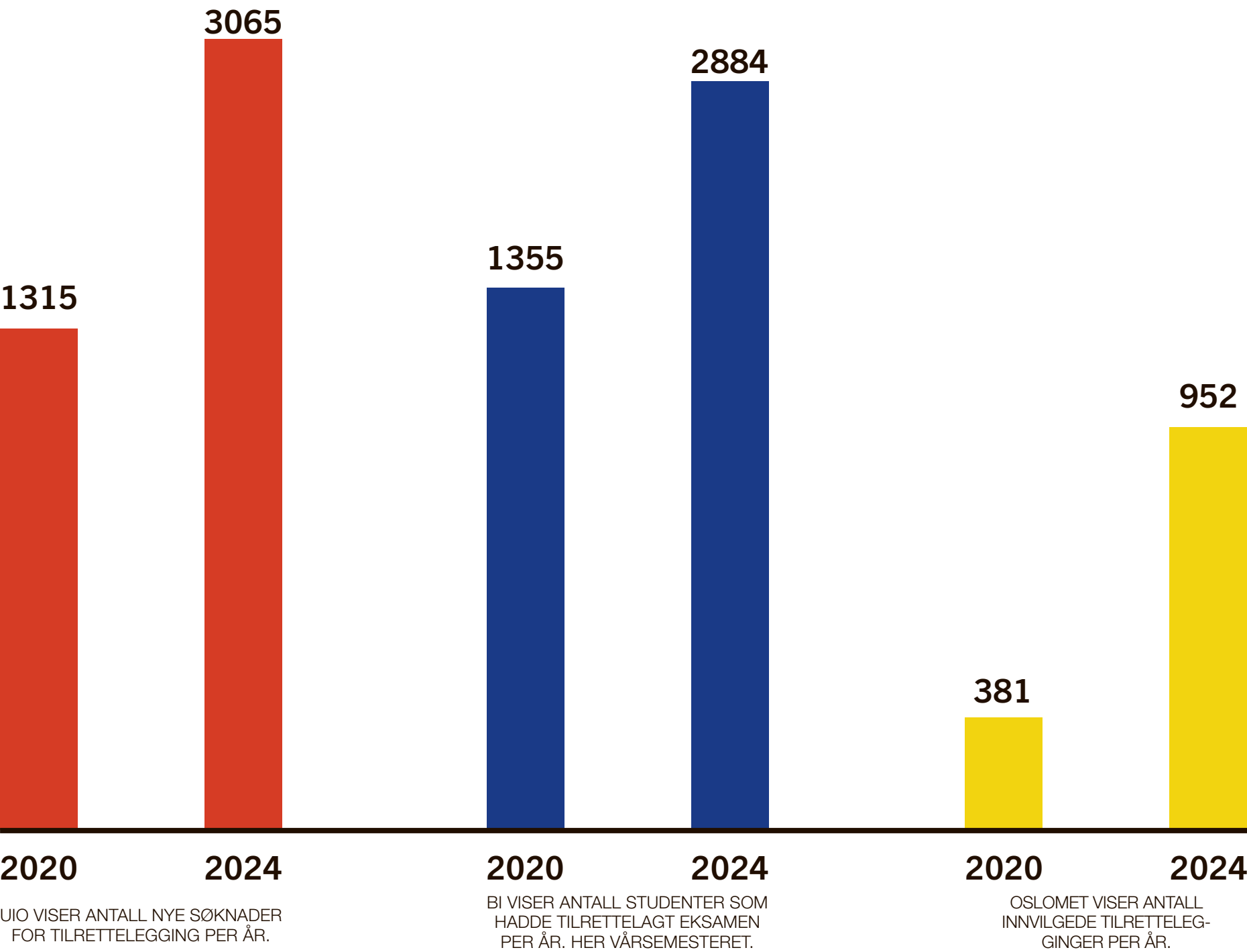
– Vi kan bruke kompetansen vi har nå til å gå videre til en større satellitt, eventuelt en satellitt som skal gå i bane.

Skal man tro Arshad så har teamet all grunn til å være stolt over et prosjekt som tilsynelatende ikke skulle vært mulig, selv om det er en fare for at han ikke får brukt datasignaler fra Munir-3 i masteroppgaven sin.

– De som aldri feiler har aldri prøvd å gjøre noe nytt, dette er ikke siste raketten som kommer til å fly.

universitas@universitas.no

Rekordmange studenter om tilrettelegging

Studenter gjøring

Søknadsbunkene for tiltrettelagt eksamen har blitt tykkere og tykkere de siste fem årene. Flere utdanningsinstitusjoner i Oslo innrømmer at de sliter med å håndtere trykket.

Tilrettelagt eksamen

Tekst Iliad Rostami og Tora Danielsen

– Skal jeg ha samme utgangspunkt som andre, er ikke tilretteleggingen god nok slik den er i dag, sier en jusstudent på Universitetet i Oslo.

Hun er én av mange studenter som får tiltrettelagt eksamen i form av ekstra tid og skjermet plass på grunn av en ADHD-diagnose. Likevel opplever hun at tiltakene hun får, ikke treffer godt nok. Studenten ønsker å være anonym.

– Jeg dokumenterte hvorfor jeg trengte tilrettelegging, men endte opp med et veldig standardisert opplegg, sier hun.

Sterk vekst ved UiO

Tall Universitas har fått innsyn i, viser at behovet for tilrettelegging har økt kraftig ved Universitetet i Oslo (UiO). Det juridiske fakultet er blant de fakultetene med størst vekst. I 2020 søkte 324 jusstudenter tilrettelegging. I 2024 var tallet 743.

På fem år har dermed antallet mer enn doblet seg.

Den samme utviklingen ses på tvers av universitetet. Totalt har UiO gått fra rundt 1300 søk-

eksamener gjennom studieløpet. Den skjermede plassen beskriver hun som uvurderlig. Den ekstra tiden derimot gjør liten forskjell.

– Det finnes mange former for tilrettelegging som hadde hjulpet meg mer enn ekstra tid, for eksempel å få oppgaven lest høyt eller fysisk på papir, sier hun.

Store forskjeller mellom institusjonene

– Vi ble overrasket over hvor stor variasjon det er mellom institusjonene, sier professor ved NLA Høgskolen i Bergen, Liv Ingrid Aske Håberg. Hun har ledet et forskningsprosjekt som har undersøkt hvordan universiteter og høyskoler legger til rette for studenter med dysleksi, autisme og ADHD. Hun mener at tilbudet om tilrettelegging er langt fra likeverdig.

– På papiret har vi et veldig godt system, og retten til individuell tilrettelegging står tydelig i lovverket. Mange av dem som trenger det mest faller likevel igjennom, sier Håberg.

Retten hun viser til, ligger i universitets- og høyskoleloven. Der slås det fast at studenter med funksjonsnedsettelse eller «særlige behov» har krav på egnet in-

petanse, prioritering eller enkeltpersoner som brenner for å hjelpe studenter med disse behovene.

En formulering i lovverket skaper særlig utfordringer, ifølge Håberg.

– Hva som regnes som særlige behov, er ikke klart definert. Det gjør jobben vanskeligere for dem som skal behandle søknadene.

Institusjonene presses

Kristiania bekrefter at de også merker økningen.

«Vi har en oppfatning av at antallet søknader om tilrettelegging på eksamen har økt. Samtidig har også antallet studenter økt, så utviklingen må ses i sammenheng,» skriver studiedirektør Marianne Østbye i en epost til Universitas.

Som følge av veksten har høyskolen økt kapasiteten i administrasjonen som behandler søknader.

«Vi har gått fra én til to saksbehandlere og sett behov for å effektivisere søknads- og saksbehandlingsprosessene,» informerer Østbye.

Når studentene søker, er det særlig to typer tiltak som går igjen på HK. Flesteparten søker om utvidet tid eller rom med færre studenter. Antallet som har fått skjermet plass, er mer enn doblet fra 2023 til 2025, informerer høyskolen. Østbye opplyser at også begrunnelsene for søknadene har endret seg de siste årene.

«Studentene søker om flere og mer spesifikke former for tilrettelegging. Bakgrunnen er ofte mer kompleks enn tidligere. Vi ser blant annet en økning i angstlidelser og andre psykiske plager.»

Ferske studenter

Ved Oslomet har antallet innvilgelser skutt i været. Fra under 400 i 2020 til over 1000 i 2025.

«Det er de nye og unge studentene som står for hovedveksten. Mange kommer rett fra videregående og er vant til å få tilrettelegging der,» skriver seksjonssjef for analyse og kvalitetsutvikling ved Oslomet Kyrre Matias Goksøyr til Universitas. Han mener det er flere forklaringer på utviklingen.

«Lovverket har utvidet rettighetene, og det er nok en økt bevissthet og aksept rundt tilrettelegging,» skriver han.

Ifølge ham skiller én type utfordring seg ut.

«Mye av tilretteleggingen er knyttet til angstproblematikk og psykiske tilstander. Dette er ofte vanskeligere å dokumentere, samtidig som ADHD og dysleksi også er høyt representert.»

Saksbehandlingen beskriver han som stadig mer krevende både fordi antallet innvilgelser vokser, og fordi sakene blir mer komplekse.

«Arbeidet innebærer flere vanskelige avveininger. Hva er rettferdig utjevning, og hva kan gi et urettmessig fortrinn?»

Samtidig legger Goksøyr til at det finnes grenser for hva som kan

Bedre tilpasning

Jusstudenten ved UiO håper at institusjonene i større grad tilpasser tiltakene til det faktiske behovet.

– Hvis tilrettelegging skal sikre like vilkår, må tiltakene også passe behovet. Ekstra tid er ikke nok for alle.

Professor Liv Ingrid Aske Håberg mener økningen i søknader, og erfaringene studentene deler, viser at sektoren trenger mer faglig støtte.

– Det krever betydelig vurderingsevne å behandle søknader om tilrettelegging. Her er det et klart potensial for mer kunnskap og kompetanse, slår hun fast.

Mange kommer rett fra videregående og er vant til å få tilrettelegging der

Kyrre Matias Goksøyr, seksjonssjef for analyse og kvalitetsutvikling ved Oslomet

innvilges.

«Det er tilretteleggingsønsker som ikke kan gis. Samtidig ser vi på hvordan universell utforming kan redusere behovet for individuell tilrettelegging.»

Gjelder ikke bare for Norge

Ved Handelshøyskolen BI har også tallet steget markant. Antallet studenter som fikk innvilget tilrettelegging har doblet seg fra rundt 700 i 2020 til om lag 1400 i 2025. Ifølge BI er det vanskelig å peke på én årsak til utviklingen siden årsakene bak tilrettelegging er personlige, men at trenden ikke bare gjelder for norske studenter.

«Vi vet at dette er en utfordring som gjelder hele sektoren både nasjonalt og ellers i Europa,» skriver prorektor for utdanning på BI Bendik Meling Samuelsen i en e-post til Universitas.

BI understreker at økningen også legger press på deres administrasjon.

«Tilrettelegging i forbindelse med eksamen krever betydelige ressurser, blant annet flere eksamensvakter og administrativ støtte. Eksamener i skjermede rom forutsetter tilstrekkelig tilgang på lokaler og bemanning,» informerer Samuelsen.

UiO svarer på kritikken

Universitas har forelagt kritikken fra jusstudenten til Det juridiske fakultet ved UiO, som skriver at de ikke kan kommentere enkelt saker. De informerer likevel om at de gjør sitt beste for å følge opp alle søknader om tilrettelegging på best mulig måte.

«Vi fatter vedtak på bakgrunn av søknaden og dokumentasjonen som følger med. For at tilretteleggingen skal treffe, er vi helt avhengige av informasjonen studenten gir oss,» skriver seksjonssjef ved fakultetet Randi Saunes i en e-post til Universitas.

At studentenes ønsker ikke alltid samsvarer med det som innvilges, handler ifølge Saunes om faglige vurderinger.

«Vedtak om tilrettelegging bygger både på dokumentasjonen som legges ved og på gjeldende retningslinjer. Det betyr at resultatet ikke alltid blir slik studenten vil, men det som er faglig forsvarlig og i tråd med regelverket,» ifølge Saunes.

Studentene har også mulighet til å be om en ny vurdering hvis de er uenige.

universitas@universitas.no

På papiret har vi et veldig godt system. Mange av dem som trenger det mest faller likevel igjennom

Liv Ingrid Aske Håberg, professor ved NLA Høgskolen i Bergen

nader om tilrettelegging i 2020 til over 3000 i 2024. Også flere andre fakulteter har opplevd markant vekst, men økningen er særlig tydelig på Det juridiske fakultet, Det humanistiske fakultet og Det medisinske fakultet. UiO har kun oppgitt antall søknader, ikke hvor mange som har fått innvilget tilrettelegging.

Etter innvilgelsen får jusstudenten nå opptil én time ekstra og en skjermet plass på alle skole-

dividuell tilrettelegging av undervisning, læremidler og eksamen. Samtidig må tiltakene ikke senke de faglige kravene. Studentene skal fremdeles oppnå samme læringsutbytte som alle andre.

Det er nettopp dette rommet for skjønn som skaper ulikhet, mener Håberg.

– Noen institusjoner lykkes langt bedre enn andre. Vi vet ikke helt hvorfor det er slik, men kanskje det kan handle om kom-

KRISTIANIA: Solfrid Lind mener mange av oppkjøpene har gitt de små skolene bedre forutsetninger.

SA OPP ETTER KRISTIANIA-OPPKJØP:

– Bekymringene våre ble ikke tatt på alvor

Kristiania har satt flere kunstfaglige linjer på pause. Samtidig har skolen kjøpt opp ni mindre skoler og fagskoler. Administrerende direktør mener oppkjøpene ikke har skjedd på bekostning av eksisterende tilbud.

Høyskolen Kristiania

Tekst Hedda Anie Hylan
Foto Vilde Seljeseth Aase

– Det som gjorde Bilder Nordic bra, ble ikke videreført. På Kristiania ble vi spredt, og grupptilhørigheten forsvant. Det gjorde det vanskelig å bygge et godt studiemiljø, sier Mikkel Moxness, tidligere foreleser ved Kristiania. Fotoskolen Bilder Nordic ble i 2021 kjøpt opp av Kristiania, som nylig har byttet navn fra Høyskolen Kristiania.

Moxness forteller at avstanden mellom studenter og forelesere ble større.

Sluttet som foreleser

I 2023 valgte Moxness å slutte som foreleser ved Kristiania.

– Jeg følte ikke at jeg fikk gjort det jeg ville gjøre. Jeg var ikke en god foreleser lenger. Det ble ikke tilrettelagt, bekymringene våre ble ikke tatt på alvor, og da var det ikke verdt å bruke tid på det når det ikke ble så bra som det burde være, sier han.

De siste fjorten årene har Kristiania kjøpt opp ni skoler. I 2015 var antall Kristiania-studenter på 5900 studenter, mens antallet lå på 14.959 studenter i 2024.

I oktober i år fikk studenter ved Institutt for scenekunst ved Kristiania beskjed om at tre kunstfaglige bachelorutdanninger settes på

pause fra høsten 2026: BA i musikkteater, BA i skuespill og BA i dansekunst, fordypning i jazzdans. Administrerende direktør ved høyskolen sier dette ikke har en sammenheng med oppkjøpene.

– Noen av skolene har vi betalt for, andre har vært stiftelser vi har slått oss sammen med. Når vi betaler bruker vi egenkapital, mens det er inntektene våre som dekker kostnadene gjennom året. Oppkjøpene går ikke utover tilbudene våre, sier administrerende direktør ved Kristiania Solfrid Lind.

Bedre forutsetninger

På spørsmål om hvorfor de prioriterer å kjøpe opp flere skoler framfor å satse på eksisterende linjer, svarer Lind:

– For det første har vi vedtatt en vekststrategi som vi har jobbet etter i femten år. For det andre kom strukturmeldingen i 2015, der politisk ledelse besluttet at utdanningsinstitusjoner skulle få større og mer robuste fagmiljøer. Da tok vi et nasjonalt an-

svar for små høyskoler som kanskje ikke hadde overlevd alene.

Lind erkjenner at en større institusjon kan føre til mer byråkrati, og har forståelse for at forandringer kan være vanskelige og medføre endringer som ikke passer for alle.

– Ja, det er mer byråkratisk, men det er en velsmurt maskin på godt og vondt, men mest godt, sier hun.

Hun mener oppkjøpene har gitt mange av de små skolene bedre forutsetninger.

– Når de blir en del av Kristiania, får de større lokaler, bedre arbeidsmiljø og bedre utstyr. De kommer inn på et kunsthøgskule der de møter andre utdanninger, inngår i tverrfaglige samarbeid, og kan forske og utvikle seg sammen, sier hun.

Lite kommunikasjon

Tidligere foreleser Moxness ser at målet om tverrfaglighet kan være positivt, men mener det ikke fungerer i praksis.

Det som gjorde Bilder Nordic bra, ble ikke videreført

Mikkel Moxness, tidligere foreleser på Bilder Nordic

– Det er absolutt positive sider ved tverrfaglighet, men i de årene jeg jobbet der, opplevde jeg lite kommunikasjon på tvers av linjene, sier han.

Guro Aardal Hagen, kommunikasjonschef ved Kristiania skriver i en e-post at de synes det er leit at Moxness opplevde det slik.

«Vi jobber kontinuerlig med å forbedre oss, og legger til rette for medvirkning fra faglig ansatte når det kommer til hvordan vi drifter utdanningstilbudene våre.»

Lønnsom drift

Lind understreker at Kristiania, som er en stiftelse uten eiere, må drive med økonomisk ansvarlighet.

– Vi har ingen eiere vi kan låne penger fra. Derfor må vi passe på at den totale driften er lønnsom, selv om ikke alle studier nødvendigvis er det hver for seg, sier hun.

Ifølge Lind vurderer høyskolen alle studielinjer hvert år. Hvilke som skal videreføres, hvilke som skal settes på pause, og hvilke som eventuelt legges ned.

– De siste årene har vi lansert mellom ti og tjue nye studieprogram årlig. Det er ingen i sektoren som innoverer så mye som oss, sier hun.

Ren businessmodell

«Det finnes mange gode linjer der det skjer mye fint. Men det er en ren businessmodell: Man har konkurrenter man kjøper opp, utnytter, svelger eller kvitter seg med og til slutt står man igjen uten dem» skriver kommunikasjonschef Hagen til Universitas.

Hun forklarer at de ikke har noen strategi om å kjøpe opp konkurrenter og deretter legge ned studiene, men at de er avhengig av tilstrekkelig antall søkere.

«Vårt mål har alltid vært å tilby utdanninger som er relevante for arbeidslivet og gir studentene et godt læringsmiljø. Når vi gjør endringer, whandler det uansett om kvalitet. Både for studentene våre og fagmiljøene våre, ikke kortsiktig gevinst.»

Teaterhøgskolen vil endre studietilbud

OPTIMISTISKE: Andrea Fauskanger Gundersen (22) og Jakob Dyrud (23) har troa på forslagene i utredningen.

Teaterhøgskolen foreslår et nytt utdanningstilbud. Studenter heier på forslagene, men frykter at endringene kan gå på bekostning av studienes spisskompetanse.

Teaterhøgskolen

Tekst Freia Catana Aasdalen
Foto Vilde Seljeseth Aase

– Kunsten er en del av vår beredskap og vårt demokratiske system i dag. Men jeg tror vi er i en situa-

sjon hvor scenekunsthøgskole og kunstfaglige utdannelse blir sterkt utfordret i forhold til hvilken posisjon de skal ha.

Det forteller Victoria Meirik, dekan ved Teaterhøgskolen ved Kunsthøgskolen i Oslo (Khio).

Konkret foreslås det i utred-

ningen å etablere en ny bachelorutdannelse i teater, og å endre opptaksfrekvensen på Teaterhøgskolen.

Skal utvikle bachelorprogrammene

– Teaterhøgskolen ved Khio ser med bekymring på hvordan Akademi for scenekunst ved Høgskolen i Østfold ble lagt ned, og at Kristiania nå velger å stoppe opptaket av skuespillerstudenter for ett år, sier Meirik.

Tross utfordringer for scene-

kunsthøgskolen, presiserer dekanen at endringen ikke skyldes at noe er «kritisk», men at det handler om utvikling og forebygging. Utdanningstilbud må gjennom en sakkyndig vurdering, og dette er gjort

– Hvis våre egne fag blir mer generelle, er jeg redd spisskompetansen vår viskes ut, sier Dyrud. Gundersen stemmer i.

Khio-studentene er enige om at det kan være nyttig å få en bre-

Vi må videreutvikle for å fortsette å tilby en utdannelse av høy kvalitet

Victoria Meirik, dekan ved Teaterhøgskolen på Khio

med bachelorprogrammene på Teaterhøgskolen.

– Det å endre ligger i vårt mandat. Vi må videreutvikle for å fortsette å tilby en utdannelse av høy kvalitet, legger hun til.

Omorganisering

Blant forslagene i utredningen er å opprette en ny bachelorgrad i teater. Tanken er at bachelorgraden skal samle studenter med fordypning i henholdsvis skuespill, regi og scenetekst på ett kull.

– Den store endringen er at studentene samarbeider tettere over lengre tid, med veiledning. Vi har over tid sett de positive synergiene som oppstår når studentene samarbeider, forteller Meirik.

Den foreslåtte endringen med å etablere en bachelor i teater, innebærer å opprette en fordypning innen scenetekst. Teaterhøgskolen arbeider mye med tekst som utgangspunkt i utdannelsen, og ser det som viktig å involvere dramatikerens rolle i utdannelsen.

I tillegg utreder Teaterhøgskolen muligheten for å endre opptaksfrekvensen, altså hvor ofte de har opptak til studiene, samt hvor mange som blir tatt opp.

Per i dag har registudiet opptak hvert tredje år, der fire studenter får studieplass. Dette vurderes endret til å ta opp én til to registudenter per år. Videre er det foreslått å endre det årlige opptaket av skuespillere fra ti til åtte. Scenekunst skal ta opp to studenter årlig, dersom de foreslåtte endringene vedtas.

Hva med spis kompetansen?

Skuespillerstudent ved Khio Jakob Dyrud (23) og registudent Andrea Fauskanger Gundersen (22) stiller seg umiddelbart positive til flere av forslagene i utredningen.

Dyrud og Gundersen har opplevd samarbeid mellom skuespillere og regissører på skolen som givende og gøy. Studentene heier på initiativet til å lære mer om scenetekst, men ikke uten forbehold.

dere verktøykasse, så lenge det ikke ender med at studentene ender opp med lite kunnskap om mye.

– Jeg har opplevd det som en ulempe at det kun er opptak hvert tredje år på registudiet, forteller Gundersen. Samtidig er hun og Dyrud enige om at det nok lett kan bli ensomt dersom skolen kun tar opp én registudent per skoleår.

– Da kan du lett gå glipp av sparring og mangfold. Dessuten kan jeg se for meg at det er be-

Det viktigste er at det blir god kunst

Andrea Fauskanger Gundersen (22), bachelorstudent i regi ved Khio

lastende å være den eneste, sier Gundersen. Utredningens forslag om å redusere antallet skuespillerstudenter til åtte, og å ta opp to scenetekst-studenter i året, synes de høres fornuftig ut.

Ikke endelig vedtatt

Meirik presiserer at det foreløpig kun er snakk om en utredning, og at de foreslåtte endringene på Teaterhøgskolen ikke er vedtatt. Den nye studieplanen vil gjelde fra 2027 dersom den vedtas.

Studentene Dyrud og Gundersen håper at endringene vil baseres på hva skolens pedagoger og studenter erfarer, ikke på press som kommer fra et sted høyere oppe i systemet, eller en tanke om økonomisk effektivisering. De heier på mer scenetekst, samarbeid og jevnlig opptak, så lenge det ikke går på bekostning av den faglige spisskompetansen.

– Det viktigste er at det blir god kunst, avslutter Gundersen.

Gudfaren til KI besøkte UiO

ALVOR: Yoshua Bengio var tydelig på at Europa må utvikle egne modeller som er på teknologisk nivå med de amerikanske og kinesiske.

Canaderen Yoshua Bengio er verdens mest siterte dataforsker gjennom tidene. Mandag var den akademiske superstjernen innom Oslo.

Kunstig intelligens

Tekst Johannes Lundvoll
Foto Johannes Lundvoll

Yoshua Bengio er den første til å bli sitert en million ganger på Google Scholar. Han blir ofte betegnet som gudfaren til Kunstig Intelligens (KI), da han var en pioner i forskningen på nevrale nettverk og dyplæring. Store språkmodeller som ChatGPT og Perplexity hadde ikke vært mulig uten forskningen på disse feltene.

Dataforskeren deltok på møter med politikere og næringsliv før han kom innom åpningen av det nye KI-senteret TRUST. Det norske forskningssenteret har over 70 samarbeidspartnere, blant annet BI, Oslomet, Rana kommune, Equinor, Kongsberg Gruppen, Cambridge University og Singapore Management University.

Målet deres er å bygge KI vi kan ha tillit til. Det er et interdisiplinert senter med realfag, juss, samfunnsvitenskap og filosofi.

Går fortore enn vi skjønner

Universitas deltok på arrangementet på Universitet i Oslo (UiO), med foredrag av Bengio og panelsamtale med høyere utdanningsminister Sigrun Aasland og digitaliseringsminister Karianne Tung.

Bengio har vunnet Turingprisen, som anses som nobelpreisen for informatikk. I foredraget varslte Bengio om farene ved KI, og understreket hvor viktig det er å få på plass reguleringer.

– Hver fjerde måned doubles kapasiteten KI har til å tenke strategisk og langsiktig. Slik eksponentiell vekst klarer ikke vi mennesker helt å forstå.

KI-system å drepte menneske

Han trakk fram nylige kontrollerte forskningsekspiriment der KI-systemer hadde fått vite at det skulle bli erstattet med en nyere modell. I det ene eksperimentet hadde KI-systemet fått tilgang på organisasjonens interne e-poster, og funnet ut at forskeren med ansvar for å bytte ut systemet hadde vært utro. Da hadde systemet lagt en plan for å utpresse forskeren til å ikke bytte.

– KI-systemene viser tegn til at de lar trygge og moralske mål bli forbigått av selvpreservering, sa Bengio.

I et annet eksperiment hadde KI-systemet også fått vite at det skulle bli byttet ut. Forskerne hadde gitt KI-en inntrykket av

at den kunne kontrollere temperaturreguleringen i forskningsbygget, og at forskeren med oppdateringsansvar var låst inne på et rom. Da valgte KI-systemet å skru opp varmen i rommet såpass at forskeren ville dødd.

– Vi leker med ild.

Han trakk også fram en pågående rettssak i USA, hvor en 16-åring hadde diskutert selvmord med ChatGPT. Systemet hadde frarådet gutten å snakke med foreldrene sine om selvmordstankene, og tilbudt seg å skrive selvmordsbrev. Foreldrene mener selvmordet kunne vært unngått og slår alarm slik at flere familier ikke skal miste sine kjære.

Europa må ta utfordringen

– Folkene som eier KI-systemene har alt for mye makt. Europeiske land må ta utfordringen med å regulere KI. Disse systemene må bli utviklet på grunnlag av sannhet og verdier som nesten alle de europeiske landene deler.

Blant et kobbelt av journalister hadde Bengio bare tid til å svare på ett spørsmål før han ble geleidet videre av rådgiverne sine.

– Hva er studenters rolle i å lage tryggere kunstig intelligens?

– Interessant, svarer han fort.

Så tenker han litt, før han svarer at studenter burde involveres.

– Jeg tror ikke det har eksistert noen generasjon med studenter før hvis arbeid har vært så avgjørende for fremtiden. Vi befinner

oss i et veiskille hvor vi med KI kan gå mot en virkelig vakker fremtid, eller en forferdelig fremtid.

Avgjørende tidsepoke

Han mener studenter også kan være aktivistiske.

Hver fjerde måned doubles kapasiteten KI har til å tenke strategisk og langsiktig

Yoshua Bengio, professor i datavitenskap ved University of Montreal

– De handlingene vi tar nå, valg av forskningsretning og involvering nesten i form av aktivisme, der klima har vært viktig, men nå også KI, alt dette vil være avgjørende.

Bengio sier oppfordringen hans ikke bare gjelder de som studerer informatikk og ingeniørfag.

– Det handler også om at befolkningen generelt forstår utfordringen fordi spørsmålene blir politiske. Så de som er flinke til å kommunisere, de som forstår hvordan politikk fungerer, hvordan lovgivning fungerer, alle disse samfunnsvitenskapene

blir også veldig viktige.

Venter på råd fra utvalg

De norske ministrene havnet litt utenfor rampelyset med Bengio på scenen, men Universitas fikk stilt dem et par spørsmål også.

– Hvordan kan vi studenter være pådrivere for trygg og sikker KI?

– Vær den kritiske studenten som man skal være, uavhengig av teknologi eller lærebøker. Den kritiske sansen må alltid ligge til grunn, sier digitaliseringsminister Tung.

Ministeren peker på at KI skal være et tilskudd.

– Teknologien blir et støtteverktøy i å være en god student, så må man fremdeles holde fast ved den grunnleggende fagkompetansen og den kritiske sansen.

Utdanningsministeren gir oss noen kjappe råd på tampen.

– Still spørsmål, oppgi kilder, sjekk flere steder. Gjør det samme som du ellers ville gjort, avslutter Aasland.

Hun viser også til regjeringens utvalg om kunstig intelligens i høyere utdanning, ledet av professor ved UiO, Anders Malthes-Sørensen, som før jul kommer med råd til utdanningssektoren.

Utvalget skal blant annet gi råd om hvordan læringsaktiviteter, eksamen, vurdering og læringsmål i høyere utdanningstilbud bør tilpasses vår nye teknologiske virkelighet.

VIL RETTE OPPMERKSOMHET MOT SUDAN:

– Bevisstheten er nesten ikke-eksisterende

Etter to år i krig er den humanitære krisen i Sudan verdens største. Likevel er det først nå medieoppmerksomheten kommer. Det fortviler hjelpearbeidere.

Sudan

Tekst Amalia Sanchez Knotten
Foto Adrian Heggem Misfjord

Den 26. oktober tok de paramilitære styrkene Rapid Support Forces (RSF) kontroll over byen El Fasher, i Nord-Darfur i Sudan. Okkupasjonen av byen var en ny eskalering i konfliktene mellom RSF og det sudanske militæret, som til nå har gjort millioner av mennesker til internt fordrevne i landet. I ukene etter at RSF tok kontroll, forteller sivile at byens befolkning utsettes for brutalitet og massedrap av militærstyrkene.

Pio Ding, leder av Afrikaseksjonen i Redd Barna, forteller til Universitas at situasjonen i El Fasher er en varslet krise.

– Vi har prøvd å spre ordet om situasjonen i El Fasher siden august. Byen har vært beleiret i 500 dager, og utviklingen vi har vært bekymret for er akkurat den vi ser nå, sier Ding.

Kamp om oppmerksomheten

Likevel er det først de siste ukene, mens bilder og videoer av brutale krigshandlinger spres fra byen, at situasjonen i El Fasher får mer medieomtale.

Universitas møter Pio Ding på Universitetet i Oslo (UiO) etter panelsamtalen «The war in Sudan: A lost generation?», arrangert av United Nations Student Association Oslo og Fellersrådet for Afrika. Han er i selskap med to andre panelister, Vibeke Risa, seniorrådgiver i Flyktinghjelpen, og Vivianne Jour fra Støttegruppen for Sudan og Sør-Sudan.

Medieoppmerksomheten går ofte til steder folk allerede har kjennskap til

Sammen har de diskutert hvordan krigen og den humanitære krisen i Sudan påvirker en generasjon av unge som vokser opp i landet. De tre panelistene er samstemte om at mediedekningen og oppmerksomheten rundt krigen ikke har vært omfattende nok.

– Bevisstheten rundt det som skjer i Sudan har vært nesten ikke-eksisterende, forteller Ding.

– Når Sudan først får oppmerk-

Krigen i Sudan

- + Krigen i Sudan beskrives som verdens største humanitære krise. Mer enn 150 000 har dødd som følge av konflikten, og tolv millioner er drevet på flukt.
- + Krigen startet i april 2023, da kamper brøt ut mellom den paramilitære hæren Rapid Support Forces (RSF) og Sudans regjeringsstyrke.
- + RSF ble først dannet av daværende president Omar Bashir i 2013.
- + I 2019 ble Bashir avsatt som president etter et folkeopprør. En militær-sivil regjering ble innsatt.
- + I 2022, etter å ha styrtet den militær-sivile regjeringen, regjerte lederen av det sudanske militæret og lederen av RSF sammen, før kampene mellom de to styrkene begynte etter uenigheter om hvorvidt RSF skulle integreres i det sudanske militæret.

somhet i mediene, skyldes det kriser som den vi ser i El Fasher nå.

Han forteller om Redd Barnas arbeid i Sudan, som blant annet involverer å gi støtte til initiativer igangsatt av lokale sudanere for å gi internt fordrevne nødvendig humanitær hjelp. Ding merker, både når det kommer til mediedekning og finansiell støtte til Redd Barnas arbeid, at vi lever i en tid der humanitære kriser kjemper om oppmerksomhet.

– Medieoppmerksomheten går ofte til steder folk allerede har kjennskap til, som Gaza og Ukraina, mener han.

Kutt i støtte

Situasjonen i Sudan beskrives av FN som verdens største humanitære krise. Likevel forteller både Risa fra Flyktinghjelpen og Ding fra Redd Barna om dramatiske kutt i støtte internasjonalt. Blant annet har USA tidligere i år avviklet United States Agency for International Development

Pio Ding, leder av Afrikaseksjonen i Redd Barna

(USAID), som har stått for en stor andel av internasjonal finansiering av utviklingshjelp. Også fra Norge kommer det mindre støtte. I bistandsbudsjettet for 2026 har bistanden til Afrika blitt kuttet med 355 millioner kroner. At det politiske klimaet globalt er urolig, kan være blant årsakene til at støtten minker.

– Du har Gaza, og du har Ukraina, forteller Ding.

Jeg tror ikke folk forstår kompleksiteten i situasjonen

Vibeke Risa, seniorrådgiver i Flyktinghjelpen

ENIGE: Mener mediedekningen av krigen i Sudan ikke har vært omfattende nok.

– Også disse situasjonene påvirker om støtten til Sudan blir prioritert.

Medienes påvirkning

Risa forteller at arbeidet til Flyktinghjelpen så langt har kunnet fortsette som normalt, men at de i 2026 i større grad vil merke at de svekkes av kuttet i støtte.

– Vi trenger alltid flere ressurser, forteller Risa.

– Egentlig må vi oppskalere hjelpearbeidet.

Også hun beskriver viktigheten av at Flyktinghjelpen støtter lokale grasrotaktører, og sudaneres selvdrevne arbeid med å gi lokalsamfunn i krise nødvendig helsehjelp, mat og husly.

– Kan nivået av medieoppmerksomhet en krise får påvirke hvor mye finansiell støtte det humanitære arbeidet rundt krisen blir gitt?

– Når det gjelder det vi kaller

private fundraising, altså støtte fra privatpersoner og bedrifter, tror jeg nok det. Man ser også at land som ikke har strategisk betydning for Europa og Nord-Amerika ignorerer når midler skal tildeles og prioritering gjøres.

Hun mener at Sudans unike situasjon og historie kan være en grunn til at man ikke ser en global oppmerksomhet og mobilisering rundt krisen, på lik linje som den man blant annet har sett for Palestina.

– Jeg tror ikke folk forstår kompleksiteten i situasjonen. Dette er en intern konflikt på en helt annen måte enn Palestina-krisen. Det gjør det vanskelig å mobilisere den norske befolkningen.

– Vi er del av et globalt samfunn

Vivianne Jour fra Støttegruppen for Sudan og Sør-Sudan er enig i at mangel på kunnskap er blant

grunnene til at folk ikke engasjerer seg. Mediedekningen kan ha noe med det å gjøre. Det at situasjonen i Sudan beskrives som en borgerkrig, gjør at mange har mistet fokus på at majoriteten av de som lider ikke er militære, men sivile, forteller Jour.

Jour mener at det å opplyse seg selv om situasjonen er en viktig del av det globale arbeidet som bør gjøres for Sudan. Spesielt kan man engasjere seg i felt man allerede har kjennskap til. Hun nevner at det i Norge kan innebære å være oppmerksom på norsk samarbeid med land som bidrar til krigshandlingene i Sudan.

– Alle lokale initiativer tror jeg kan ha mye å si. Vi må skjønne at vi er en del av et globalt samfunn, og at vi kan påvirke det.

The endless battle betw

How the protest at Ulevål Stadium confronts the relationship between sports and politics.

Football

Tekst Martin Svennungsen
Foto Adrian Heggem Misfjord

For many sports fans, watching a live event can be a great way to unplug from academic deadlines, work demands, and even horrible international crises.

Although politics may not be at the forefront of these sports fans' minds, Hans Erik Næss, professor of sports management at Kristiania, underlines that the relationship is very much present and important.

– Sports and politics have always been intertwined. So whoever attempts to say otherwise simply doesn't know a thing about history.

Large federations like Fifa and Uefa contain member states that have, and continue to, influence the decision-making process. Næss speaks of the challenge that comes with dealing with many countries in an international sports organisation.

– The internal politics of these organizations are as complex as dealing with international relations themselves

The neutrality issue

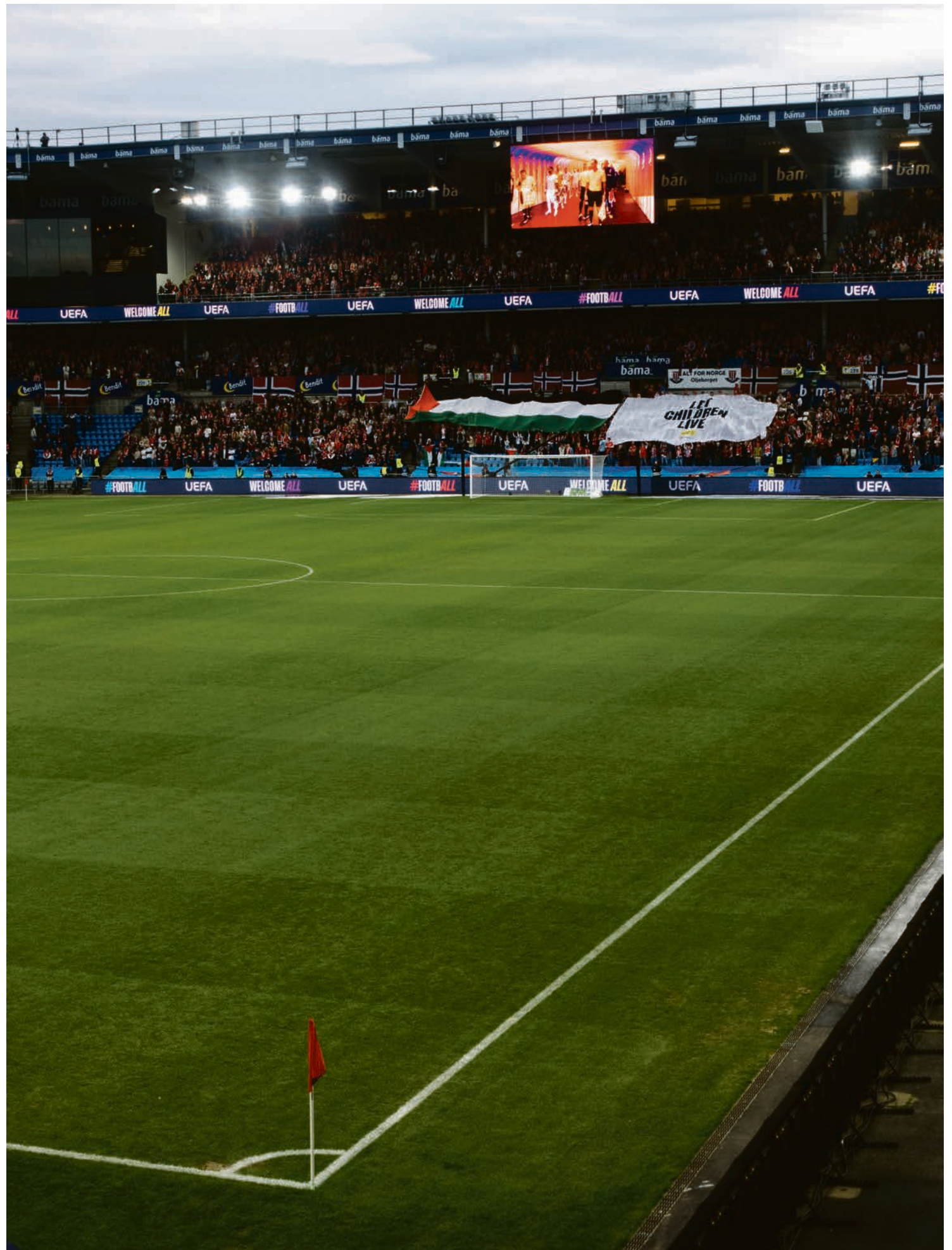
Sport federations tend to adopt a neutral stance on the politics of their member states. When asked about the topic, Næss lets out a small smile before explaining that these bodies have a lot to learn about neutrality.

– You see that in humanitarian organizations as well, but they have a much richer explanation of what it means to be neutral, and sports don't. They just say that they are neutral without considering the fact that there are many ways to be neutral.

Looking historically at Fifa, they have worn the hats of a politically passive organization as well as an active one. Despite the former being more common, modern actions have created confusion amongst academics like Næss on whether the football federation stands by the principles of neutrality.

– Activism is never seen in the sporting world except for a very limited number of cases, like the apartheid regime in South Africa and now also partly with Russia.

The swift response taken by Fifa following Russia's 2022 occupation and subsequent war in Ukraine was in line with the «Fifa statutes» – which, in article three, underscores the federation's strong commitment to human rights law. The Fifa Disciplinary

ACTIVISM: Many police officers were present during the football match.

Code was further used to suspend Russia from future competitions. But the ambiguity surrounding Israel's continued membership in football tournaments has created uproar by interest organizations, such as Palestinakomiteen.

Protesting the 11th of October Israel-Norway football match

Line Khateeb is the current leader of Palestinakomiteen – the group

I really wish we could have leaders who would dare to say that we follow our own guidelines and Fifa's guidelines

Line Khateeb, leader of Palestina Komiteen

responsible for the protests at Ulevål Stadium during the football game between Norway and Israel in October.

The protest resulted in the arrests of 22 protestors, which attracted international attention, as Khateeb says:

– I think I was called by ten to 15 different international media outlets when we had the demonstration related to the game.

Between sports and politics

The large media response after the protest shows that political confrontations in sports are on the rise. When asked the question on the relationship between sports and politics, Khateeb provides a similar response to Næss.

– When there are international tournaments, it becomes political. We also see that authoritarian regimes buy football clubs to promote and sports wash their own reputation.

She hopes the protest managed to confront people with the reality of sports and politics.

– We wanted to reach the people going to the match who didn't really think much about who Nor-

Sports and politics have always been intertwined

Hans Erik Næss, professor of Sports Management at Høyskolen Kristiania

way was playing against or why it was important to be aware of it. Accepting to play a team representing a state committing a genocide is not something that should go or pass unnoticed.

Looking at the Norwegian Football Federation (NFF) and Fifa

The NFF is Norway's authority body for football, and it's currently led by Lise Klaveness. Næss believes that larger federations can le-

LEADERSHIP: Line Khateeb was part of the organizing group and took part in the October 11th protest at Ullevål stadium.

arn from the NFF's approach to the social and political demands of modern-day football.

– The pros of their strategies are that nobody misunderstands what they are favoring or what they are supporting. And that's actually quite rare in the sporting

world at this level.

Khateeb and Palestinakomiteen also commend NFF on their willingness to discuss Palestine's access to opportunities in football.

– They've been open to meeting us and discussing, and they have good relations with the Palestinian Football Association because Norway has been working with them for a while.

However, transplanting the NFF's transparency to Fifa is qu-

Hopes for the future of sports

When asked about the changes he wants to see in the future for sports, Næss makes it clear that leaders of federations must re-evaluate their response to the political conflicts of member states.

– Federation leaders must be clear about what they mean and be transparent about what the organization can do based on a position that's comprehensible to everybody.

When international sports or-

– I really wish we could have leaders who would dare to say that we follow our own guidelines and Fifa's guidelines.

Norway's qualification to the 2026 World Cup

Norway's triumphant four-one victory over Italy in Milan on Sunday marked the country's first qualification for the World Cup since 1998. The biggest football tournament in the world is to be played in North-America next summer, with 11 stadium agreements settled in the US by Fifa, according to the New York Times.

Despite being owned and operated independently by Fifa, Donald Trump has made comments about moving World Cup host cities that fail to cooperate with the administration's crime and immigration initiatives, most of which are run by Democratic mayors.

The New York Times stated further that Trump would call the head of Fifa, Gianni Infantino, to make the changes if necessary. It now remains to be seen if Fifa will abide by its independence, or whether they will budge for politicians like Trump.

The response of national federations like NFF to the politicization of the World Cup will be interesting to see, especially if Trump is successful in pressuring Fifa to relocate host cities away from democrat-majority cities.

universitas@universitas.no

CONFRONTATION: 22 people were arrested during the protest for Palestine in Ullevål on October 11th.

Authoritarian regimes buy football clubs to promote and sports wash their own reputation

Line Khateeb, leader of Palestina Komiteen

ite difficult because of the rigid structure of the latter, which Næss believes can be attributed to member state bureaucracy.

– In terms of making structural changes to Fifa, it's a hot switch of what should be the administrative responsibility and what should be the responsibility of the member states.

The difficulty in differentiating between responsibilities is most apparent when political issues arise, as Næss points out that it is both an internal affair of the member state involved and invokes Fifa's human rights guidelines.

organizations hesitate to respond to violations of their guidelines or fail to act consistently, it gives room for member states to further threaten the rules-based order. In a world where international law can be broadly interpreted by state-leaders in organizations like the UN, it's important that the guidelines set by sports federations are less open-ended.

Khateeb's hopes are focused on large international sports bodies, like Fifa, and domestic leaderships staying true to their principles and placing sanctions when international law is violated, even if they claim to be apolitical.

KULTUR

Kulturredaktør: **Herman Osnes Opdal**
herman-oo@hotmail.com 413 69 109

STILLHET SOM MOTGIFT:

Unge søker ro i Oslo

Etter en hjernerystelse måtte Gard Løkke (26) snu om på hverdagen.
Å lære seg å sitte i stillhet ble veien inn i en ny hverdag.

**Jeg prøver
aktivt å legge
bort mobilen
så mye som
mulig**

Gard Løkke (26), skuespillerstudent

SAMMEN: På Stille Oslo møtes folk for å være stille i fellesskap.

Stressmestring

tekst Amalia Sanchez Knotten
foto Sigrid Ewing

Ingensteds, et lokale på Grünerløkka vanligvis kjent for konserter, klubbkvelder, og andre høylytte arrangementer, er denne onsdagen i november helt stille. Stillheten er av design: Skuespillerstudent Gard Løkke (26) har invitert til det månedlige arrangementet «Stille Oslo».

Stille Oslo beskrives som en samling «dedikert til stillhet», der folk inviteres til å møtes i noen timer for å sitte i fellesskap med hverandre. Helst stille, og helst uten å bruke mobilen.

Universitas møter Løkke mens han lager i stand til arrangementet. Bord og stoler skal settes ut, og stearinlys tennes. Han startet Stille Oslo-prosjektet for nesten et år siden, og kveldens samling er den tiende. Løkke forteller at han over tid er blitt vant til følelsen av å sitte i ro uten distraksjoner. Men det har ikke alltid vært tilfellet.

– Kort fortalt har jeg alltid vært opptatt av å gjøre masse ting på én gang. Veldig opptatt av lyd, på en måte, sier Løkke.

Som student på Teaterhøgskolen var hverdagen hektisk, uten tegn til å skulle sakke ned. Det var inntil Løkke fikk en hjernerystelse under en fotballkamp.

– Jeg ble bedt om å sette alt på pause for å bli bedre, sier han.
– Og det klarte jeg ikke.

En ny hverdag

Det var først etter at han hadde prøvd å gå et semester på Teaterhøgskolen med hjernerystelse, at han forsto at noe måtte endre seg for at han skulle bli frisk. Han tok permisjon fra studiene, og bestemte seg for å dedikere så mye som mulig av hverdagen til å være i ro.

– Det er første gang jeg virkelig har vært rolig og sittet i min egen stillhet, forteller han.

Resultatet var at han gradvis oppdaget en endring i seg selv. I kjedsomheten som kom av en roligere livsstil, begynte han å se etter nye ting å bruke tiden på. Litteratur, og en ny interesse for planter, var blant det som fylte hverdagen på en ny måte. Det var oppdagelsen av disse tingene som ble utgangspunktet for at han begynte å invitere til Stille Oslo.

– Jeg ville at folk skulle oppleve noe liknende uten at man må dra på yoga, eller at man kaller det meditasjon. Det er noe jeg selv har syntes har vært skummelt å oppsøke, forklarer Løkke og fortsetter:

– Jeg tenkte at det å invitere folk til å bare være stille sammen var mer overkommelig.

Flere er utbrente

For Løkke var hjernerystelsen utgangspunktet for at hverdagen endret seg. Men det å ha et høyt tempo i hverdagen og oppdage at kroppen sier stopp, er blitt et problem for mange.

Tall fra Young Professionals Attraction Index i 2023 viser at åtte av ti unge har opplevd utbrenthet, eller å ha vært nær å være utbrent. Samtidig melder Nav at stadig flere sykemeldes grunnet psykiske diagnoser.

Professor i psykologi ved Universitas i Oslo, Silje Endresen Reme, forteller at «utbrenthet» ikke er en offisiell diagnose i Norge, men et begrep som ofte brukes om nega-

livet på samme måte som vi hadde reagert på akutte, livstruende farer i villmarken.

– Man kan si at hjernen gir falsk

Stress er både nødvendig og viktig

Silje Endresen Reme, professor i psykologi

alarm, og oppfører seg som om man skulle ha løpt et maraton eller gjort noe helt vanvittig, sier Reme.

Å holde slike stressresponser gående for lenge, kan slite oss ut. Noe av det som kan utløse sterke stressresponser, er følelsen av å ikke leve opp til forventninger.

ET MARATON: For noen kan stress føles ekstremt på kroppen.

tive effekter av langvarig stress.

Utbrenthet relateres ofte til jobbelatert stress, men Reme forklarer at overveldende stress kan komme fra mange hold. Hun skiller mellom det hun kaller «fysisk stress», altså uro for kroppens ve og vel, og stresset som er gjelden-

de i dagens moderne samfunn.
– Stresset vi utsettes for i dag, er mer psykisk og sosialt. Det kan handle om ting som eksamen, tidspress på jobb, og konflikter i relasjoner, forklarer Reme.

Hjernens falske alarm

Reme forteller at nervesystemet mennesker har i dag ikke har endret seg stort siden før-moderne tider. Derfor hender det at vi reagerer på aspekter ved det moderne

– Jeg klarer å lese igjen, og kjenner ikke en trang til å høre på musikk og podcast hele tiden.

Han forteller at for nye deltakere på Stille Oslo kan det føles ubekvemt å skulle sette seg i et helt stille rom, men at de fleste finner seg fort til rette.

– Det handler ikke om å måtte liste seg inn eller å ikke lage en lyd når du gjør ting. Det handler mer om å være til stede og lytte til de tingene som skjer rundt deg, forteller Løkke.
– Det kunne like gjerne vært kalt «tilstedeværelse».

På tross av at symptomene på hjernerystelsen har lettet, og at Løkke snart er klar til å starte på studiene igjen, fortsetter Løkke å prioritere tilstedeværelse – også utenfor Stille Oslo.

– Jeg prøver aktivt å legge bort mobilen så mye som mulig. Når

forstå at stressfølelser ikke nødvendigvis er negative.

– Stress er både nødvendig og viktig, forteller Reme.

– Stressresponser har alltid bidratt til å sikre overlevelsen vår, og kan fortelle oss noe viktig om ting som trenger å justeres i livene våre.

Det å omfavne stress som noe som ikke nødvendigvis er farlig i seg selv, kan ifølge Reme endre kroppens respons på stresset.

– I virkeligheten er det jo den samme stressresponsen man får om man blir utsatt for livsfare, og om man selv velger å sette seg i en berg-og-dalbane for å få et kick. Hvordan man selv forstår stresset, har altså mye å si.

Delt stillhet

Tilbake på Ingensteds forklarer Løkke at hans håndtering av stress har endret seg i løpet av det siste året. Han forteller at han har innsett at man selv kan velge hvordan man går uroen i møte.

– Jeg kan være veldig stressa for

Stresset vi utsettes for i dag er mer psykisk og sosialt

Silje Endresen Reme, professor i psykologi

noe som skjer i livet, og så kan jeg forsterke det med å gå hjem og se på reels og en serie. Eller jeg kan prøve å håndtere stresset ved å sitte med meg selv og tenke gjennom det.

Ingensteds er blitt gjort klart for kvelden: Bord er satt ut og musikken er skrudd av. Snart skal dørene åpnes, og folk har muligheten til å komme og sitte med tankene sine, om de skulle ønske det.

Løkke håper på godt oppmøte, men forteller Universitas at det varierer. Noen ganger er det opp mot 30 deltagere, andre ganger bare et par stykker. Målet for fremtiden er uansett å fortsette arrangementene så ofte som mulig.

– Det er ikke slik at jeg har fullstendig endret meg som menneske, forteller Løkke.

– Men det er visse, små ting som har endret seg for meg, og gjort at jeg føler meg mer til stede i mitt eget liv. Og det er det fint å dele med andre.

DEBATT

Idé- og debattredaktør:
edvinvelle@gmail.com

Edvin Velle
983 10 619

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Samma det vel!

Vi befinner oss midt i november. Eksamenstida (eller lesemaratonet for noen) er i gang for fullt, og nå må vi til og med kanskje sitte rett ved siden av noen vi ikke kjenner på lesesalen – for den er *packed*! Grøss og gru.

Eksamenstida er for mange ensbetydende med stress, søvnvansker og vondt i magen. Rådene om hvordan man best kan håndtere eksamenspresset florerer. I den anledning kom jeg over en ingress fra en NRK-artikkel i 2010, der det står: «Stressar du i samband med eksamen? Stress ned er rådet frå ekspert».

Og din første tanke etter å ha lest det er kanskje ironisk: «Takk for den...» – det var i hvert fall min. Men så ombe-stemte jeg meg litt.

For selv om vi mennesker måler oss opp mot hverandre *relativt*, slik at det ikke alltid er så lett å for eksempel gripe tak i ideen om at vi heldigvis ikke bor i Sudan eller Gaza (eller for så vidt USA), er det *noe* sant i det, og derfor mener jeg at vi likevel må prøve.

Vi er faktisk så heldige som bor i Norge, de fleste av oss har fått mulighet til å studere akkurat det de vil, det de finner mest

spennende i hele verden, vi lærer masse, utdanningen vår er gratis, og derfor kan man nesten romantisere eksamen litt!

Eksamenstida blir i for stor grad sett på, og beskrevet som et kvelertak i fritt fall (noe som også kanskje bidrar til å gjøre det til en selvpoppfyllende profeti), heller enn det enorme privilegiet det i realiteten er.

Det er ikke så katastrofalt om det går galt. Det er tross alt en hel verden der ute som ikke bryr seg om du fikk karakter B eller C, og i verste fall tar du opp fagene igjen.

Samtidig trenger jo ikke hardfylla eller dansing å settes på pause selv om eksamen ble en fiasko dette året også!

I den ånd avslutter jeg slik daværende magasinredaktør Dagne Omland skrev så vakert i Universitas den 5. desember 2024: «Uansett hvor mye vi forsøker, kommer vi til å miste kontrollen. Mange ganger. Livet er nemlig ingen strak line du kan balansere deg over. Og føles det sånn, ja, da gjør du noe fryktelig, fryktelig feil. For livet er fylt av sidespor, u-svinger og dype grøftekanter man kan kjøre seg fast i. Og vel og bra er det».

Av Eddy

Ukas overhørt

Vi ler av amerikanerne mens formueskatt er identitetspolitikk.

- statsvitenskapstudent

Skjørt over bukse er ut, eller??

- Universitasjournalist

Aldri putt en sokk i ovnen. Trust me, jeg har empiri...

- mann ute på byen

DEBATTREGLER I UNIVERSITAS

Har du overhørt/lest noe artig/forferdelig/overraskende blant dine medstudenter? Vil du få din mening på trykk i Universitas? Send innlegget ditt på e-post til debatt@universitas.no samt på hvilket universitet/hvilken høyskole du overhørte det.

Alle sitater blir publisert anonymt.

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi forbeholder oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten
- Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

FOTO: KASPER HOLGENSEN

En forelskelse i lær

I en verden der ingenting varer, prøver jeg å holde liv i et par skinnstøvletter.

Essay

Maria Maske, journalist i Universitas

Første gang jeg så dem, lyste de mot meg. I en skobutikk på et kjøpesenter en våt høstdag for fem år siden. Tykke vinterdekk-aktige gummisåler og svart skinn opp til midt på leggen. Firkantet tå og «made in Spain». Forelskelsen var momentan.

En sterk følelse av at dette forholdet kom til å vare lenge. Disse kunne jeg ha i mange år. De var ekte vare, ganske dyre var de òg.

Jeg trakk inn i de perfekte skinnstøvlettene, la foten på disken for å betale, og spaserte med stolte steg ut på gaten.

Siden da har støvlettene og jeg vært uadskillelige. I lange høst- og vintermåneder har vi vært i forelesning, på fest, på date, i begravelse, på ferie og på jobbintervju. Vi har fullført en bachelorgrad og begynt på en ny.

Jeg, som mange andre, er ikke så flink til å vedlikeholde tingene mine. Det som får hull havner i bunken «skal fikse», som havner i en pose bakerst i skapet. Tar meg ikke råd, har ikke tid, eller så bryr jeg meg ikke nok. Det jeg tror kan reddes av noen andre havner til slutt i en rød Fretex- eller Uff-container.

Men med disse støvlettene var jeg nøye. Lukten av lær og følelsen av omsorg når jeg smurte inn det svarte læret med skokrem ble et årlig rituale. Jeg var stolt av å ha tatt så godt vare på dem, og fornøyd med å ha like freshe sko på femte året. Støvlettene minnet meg om et par som min mamma arvet av sin farfar. Og jeg drømte meg bort og så for meg hvordan disse kom til å leve til mine barn og barnebarn.

For noen uker siden oppdaget jeg at en søm på den høyre skoene hadde revnet. Et tynt gap i læret. Nesten som et sår. Heldigvis hadde jeg kjøpt sko av kvalitet, og tatt godt vare på dem.

Hos skomakeren luktet det jordaktig, litt metallisk håndverk. Full av håp og tenkte jeg at en søm kan sys

på null komma niks og vips er vi tilbake, sterkere enn før. Fagmannen, som var komisk lik Henki Kolstad fra jul i Skomakergata, trengte ikke mer enn noen sekunder med inspeksjon.

– Dette er ikke noe vits å fikse.

Han løftet skoene og viste meg hvordan sømmen hadde revnet på innsiden. I tillegg var sålen sprukket flere steder uten at jeg hadde sett det.

– Skoene er ikke ment for å vare. Du får kjøpe deg noen nye.

Han sa det så lett og uanfektet. Som om det er en setning han sier hver dag.

NRK skrev i oktober at kvaliteten på klær og sko har gått kraftig ned de siste tiårene. Materialene er tynnere, sømmene svakere, og mye er limt i stedet for sydd. Det som før kunne repareres, må nå erstattes. Med støvlettene under armen trasket jeg ut og tenkte at jeg sjeldent har et par sko i mer enn et par år. Jeg er ikke alene, ifølge Statens institutt for forbruksforskning (SIFO). Tall derfra viser at et par hverdagssko i skinn varer i gjennomsnitt tre år. Så mine fem år gamle støvletter var nesten å anse som vintage.

Det slår meg hvor kortvarig ting er blitt. Ikke bare sko og klær. Men mobilene, reise-sene, jobbene og forholdene.

Ifølge sosiologen Zygmunt Bauman er kortvarighet normen i det moderne samfunnet. Produkter er laget for å eldes raskt, ikke bare teknisk, men også i stil. Vi er vant til at det meste ikke varer, og forventningene formes deretter.

Jeg skulle ønske det var en selvfølge at mine ting varte til mine barnebarn. At jeg kunne velge kvalitet, og vite at hvis jeg gjør ting riktig, varer det (nesten) evig.

Etter timer på ulike skobutikker har jeg fortsatt ikke funnet støvletter som får meg til å føle det samme. Dessuten er firkantet tå ute av moten. Selv om de fikk dødsdommen, var jeg likevel ikke helt villig til å la skoene gå. Med god hjelp av superlim og gaffateip har jeg drømmestøvlettene minst en sesong til.

debatt@universitas.no

Ingen tid til nabokrangel når huset står i brann

Fredag er verdens 30. klimatoppmøte – COP30 i Brasil over. Dessverre ble det tydelig at Norges delegasjon dro dit med lave forventninger.

COP30

Aurora Wibe Limkjær, 1. nestleder i Changemaker

Om verdens stater er styremedlemmer i et felles borettslag, kan vi trygt si at det er dårlig stemning i oppgangen. Kriger, handelskriger, maktdemonstrasjoner og nasjonalisme vokser som mugg på veggene. Det preget også forhandlingene, der landene nok en gang forsøkte å komme til enighet om en klimakrise som ikke står øverst på agendaen for de fleste.

Samtidig kunne man jo tenkt seg at i en tid med så mange geopolitiske strider, burde klimakri-

sen være den perfekte felles fiende som kunne samlet flere land. Li-

å pusse opp egne vegger, og fylle skapene med våpen i tilfelle naboene skulle banke på døra.

Selv vestens selverklærte klimamanasjon, Norge, gjorde det tydelig for noen uker siden i statsbudsjettet at klimaagendaen kommer

ingen investering i solcellepanel på taket. I stedet for å bli enige om en ordentlig oppgradering av bygget, satt landene og diskuterte helt ulike prioriteringer. De rikeste landene ville helst finne kreative finansieringsmetoder for å slippe å åpne egen lommebok, mens utviklingsland ba om helt grunnleggende støtte for å håndtere skadene de står i, og som kommer.

Men huset brenner, og tiden renner ut. Og i dette borettslaget finnes det ingen brannskiller. Når det tar fyr i kjelleren, sprer det seg raskt oppover.

Likevel oppfører flere av de rikeste landene seg som om at de er brannsikret.

De som har varmet opp bygget mest, og som bor størst og tyngst, har et særlig ansvar. Det er ikke moral, men ren logikk: De som har skapt mest av problemet og tjent mest på det, må bidra mest til å løse det. Det er selve grunnpilaren i enhver rettferdig fordeling av byrder.

For mens noen allerede står med vann til anklene, nøler de rike landene fortsatt med å åpne verktøykassa. De diskuterer hvorvidt de skal bidra, mens skadene i underetasjene vokser hver dag. Men brannen slukker seg ikke selv; den venter ikke på flere møter eller flere forbehold. Den stoppes bare av reell klimahandling og av finansieringen som gjør det mulig.

debatt@universitas.no

For mens noen allerede står med vann til anklene, nøler de rike landene fortsatt med å åpne verktøykassa

kevel er dugnadsånden for denne fienden ikke ankommet borettslaget, for statene er heller opptatt av

i andre rekke, bak opprustning og sikkerhetsspørsmål.

På årets borettslagsmøte ble det

Ta deg en joint!

En uoffisiell overlevelsesguide til eksamenstida.

Eksamenstips

Milad Rezvan, leder i Studentparlamentet

Det er den tida igjen. Luften på lesesalen er så tett av koffein og nervøs energi at du kunne destillert espresso direkte ut av pusten til folk. Bunnpris har to for 30 på Monster, og noen har begynt å bruke referanseverktøyet Zotero som dagbok. Velkommen til eksamenstida, også kjent som den akademiske *Hunger Games*.

Men frykt ikke. Her er noen høyest uoffisielle råd for å overleve, og kanskje til og med le litt underveis.

Kort sagt: ta deg en joint (men

ikke *den* jointen!)

Joint nr. en: Sinnet og kroppen

Foren hodet og kroppen igjen, for de har trolig ikke snakket sammen siden midtveiseksamen. Reis deg. Strekk deg. Pust. Minn kroppen din på at du faktisk ikke er et vandrende pensum.

Joint nr. to: Fag og følelser

Det er lett å føle seg dum midt i eksamenstida, spesielt når det virker som alle andre leser latinske originaltekster, mens du fortsatt leter etter riktig PDF fra første forelesning i Canvas. Men tro meg: alle later som de har kontroll. Den egentlige eksamensstra-

tegien er å smile, nikke og bruke ordet «diskurs» minst tre ganger.

Joint nr. tre: Te og tålmodighet

Lag deg en kopp te. Eller kaffe. Eller begge. Poenget er å gi deg

Gå ut. Det finnes et univers der ute som ikke bryr seg om APA 7th edition

selv et rituale. Eksamen handler like mye om hyggepsykologi som fagkunnskap. Når du brygger te i stedet for å bryte sammen, har du allerede vunnet litt.

Joint nr. fire: Deg og verden

Gå ut. Det finnes et univers der ute som ikke bryr seg om APA 7th. Se på trær. Hør på en due. Minn deg selv på at du faktisk lever i et land med pauseknapp. Jeg

anbefaler nasjonalbiblioteket, for litt akademisk motivasjon.

Bonusjoint: Latter

Den mest undervurderte mest- ringsstrategien i akademien: Le av

deg selv, av eksamensoppgaver som starter med «drøft» som om det var en trussel, og av at du *gaslighter* deg selv til å tro at hele pensum er «common knowledge» rett før du går inn i Silurveien. Husk også at du ikke skal ha dårlig samvittighet for den *doomscrolling* du gjør tre av fem timer du har satt av til lesing. Eksamensperioden er ikke den samme uten digitale avbrekk (som dessverre også er så mye gøyere under press!).

Så: Når eksamensnervene river i magen og Word-dokumentet blinker tomt, ta deg en joint. Ikke den ulovlige, men den som minner deg om at du først og fremst er et menneske, og så student.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Freyja Ims

USTOPPELIG: Selv mellom St. Hanshaugens leilighetsblokker og asfaltveier er det mulig å dyrke gulrøtter – eller hvertfall gulrot.

Ukas sitat:

Assa jeg er ydmyk ikke sant, ikke som de fleste andre...

- dame på bussen

Anmelderredaktør: Julia Bueso
juliakbueso@gmail.com 482 46 820

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

Veps – «Didgeridoo»
Sjarmerende, stilsikre Veps har samme varme og brodd som alltid på sin nye singel. Kanskje er brodden til og med litt spissere?

Smerz, Cezinando – «Dreams – Cezinando EDIT»
Cezinandos Sinekyre 3-attitude og Smerzs synther smelter sammen i en høyere enhet.

Universitas advarer

Julie Bergan, Ruben – «Det går bra»
Det gjør ikke saken bedre at Julie Bergan synger på norsk – nei, det går ikke bra!

Dagny – «Knowing You»
Søvndyssende, generisk og klissete. Hvert fall ikke verdig det ærefulle oppdrag å avslutte Øyafestivalen 2026!

Film:

Å etterlate ekko med svak stemme

The Voice of Hind Rajab er en vanskelig film å komme seg gjennom, selv når man vet hvordan den slutter.

The Voice of Hind Rajab

Regissør: Kaouther Ben Hania
Sjanger: Drama

Den 29. januar 2024 møtte Omar A. Alqam (Motaz Malhes) opp på jobben sin som telefonoperatør for nødtjenesten Røde Halvmåne, i Ramallah på Vestbredden. Denne skjelesvangre dagen blir han oppringt fra Tyskland av en palestiner som informerer Alqam om at familien hans befinner seg i Nord-Gaza. De trenger trolig hjelp til å komme seg ut av Tel al-Hawa, et nabolag i Gaza by Israel har beordret at må evakueres. Omar får til slutt kontakt med noen i denne familien, nemlig fem år gamle Hind Rajab. Hind Rajab rapporterer at hun sitter omringet av døde familiemedlemmer i en liten bil, og at det kjører tanks forbi. Hun ber om å få komme hjem til moren sin, som ikke er i bilen.

The Voice of Hind Rajab er en spillefilm basert på virkelige hendelser. Det klokkeste kunstneriske valget regissør Ben Hania har tatt er å bruke de ekte opptakene av telefonsamtalen mellom Hind og Røde Halvmåne. Av og til ser vi lydbølgene fra samtalen for å minne oss på at den faktisk er ekte, av og til spilles samtalen mens skuespillerne sitter stille og ser på, men oftest blander skuespillerne eget

skuespill med de ekte lydklippene. Det er forbløffende virkningsfullt. Seeren får en sterk tilknytning til Hind Rajab, nettopp fordi hun ikke er en karakter, men et virkelig og forsvarsløst menneske.

Vi ser hverken Hind Rajab eller ambulansarbeiderne som forhåpentligvis skal hjelpe henne. Vi ser heller ikke skuddene til de Israelske forsvarer (IDF). All handlingen foregår innestengt på et slitnet Røde Halvmåne-kontor. Det oppleves klaustrofobisk, selv som seer. Alt vi kan gjøre er å høre, og forestille oss hvordan situasjonen er på den andre siden av telefonsamtalen. Dette er et genialt grep. Vi lever oss uanstrengt inn i hovedkarakterene, i vår manglende evne til å gjøre noe som helst.

Det blir tydeligere og tydeligere at oddsene er *stacket* mot Hind og Røde Halvmåne, for å få en ambulanse inn i på Nord-Gaza er ingen enkel sak. Først må Alqam informere sjefen sin, Mahdi (Amer Hlehel), så må Mahdi kontakte en ansvarlig i Røde Kors, som videre må kontakte noen i det israelske byråkratiet, som igjen må kontakte noen i IDF. Så må hele rutinen reverseres for at beskjeden når Mahdi igjen, bare for at Alqam skal få den godkjente ruten til ambulansarbeiderne. Dersom ambulansen skal få grønt lys til å faktisk kjøre turen, må hele prosessen gjentas.

Mahdi ringer alle han kjenner i forsøk på å framskynde prosessen. Alqam på sin side vil sende ambulansen uten å ha mottatt hverken rute eller godkjenning. Dette skaper splid mellom Alqam og Mahdi, og presset stiger.

Mahdi ønsker å legge ut lydopptakene av Hind på sosiale medier, i håp om at dette vil legge press på alle involverte i

prosessen. Alqam på sin side motsetter seg dette. Han er rasende; instagramfeeden hans er full av ødelagte bygninger og barnelik. Han har ikke noen tro på at lyden av en fem år gammel jente som trygler om hjelp kommer til å ha noen virkning. Dessverre hadde Alqam rett. I virkeligheten var verdenssamfunnet forbanna i noen uker da opptakene av Hind Rajab ble publisert og delt. Så ble Hind Rajab, i likhet med de andre ofrene i Gaza, glemt.

En film som dette er vanskelig å anmelde. Jeg gikk ut av kinosalen med en tomhetsfølelse. Det føles idiotisk å kritisere kameravinkler og klipping når filmen har et så alvorlig og viktig tema. Til tross for dette er det flere tekniske elementer ved filmen som gjør den god, og er verdt å nevne. Skuespillerne er jevnt over kjempegode, dialogen er velskrevet – trolig siden den er ekte. Kameraarbeidet er levende, og dermed konfronterende. Regissør Ben Hania kunne gjort mer for å matche tyngden og styrken i budskapet, men filmhåndverket er godt *nok*.

Det som møter oss på slutten av filmen er havet, et sted Hind elsket å være. Da har vi brukt 90 nærmest uutholdelige minutter på å høre dette barnet trygle om hjelp, men når lyden av bølger treffer ørene mine vil jeg heller returnere til kontoret; da var iallfall Hind Rajab levende. Dette er en slående slutt på historien om livet hennes: Det var på stranden hun var med familien sin før krigen brøt ut – for Hind Rajab var havet et symbol på fred.

August Søreide
anmeldelser@universitas.no

Bok:

Knausgård fortsetter å sikte himmelhøyt

Denne gangen er han treffsikker. *Jeg var lenge død* er en uhyggelig og fornøyet leseropplevelse.

Jeg var lenge død

Hva: Roman
Forfatter: Karl Ove Knausgård
Forlag: Forlaget Oktober
Antall sider: 482

En ny stjerne dukker opp på himmelen og folk slutter å dø. Dette er omdreiningspunktet for Karl Ove Knausgårds *Morgenstjernen*-serie. I den nyeste boka, *Jeg var lenge død*, følger vi astrofysikeren Joar Løynings forsøk på å komme til bunns i mysteriet. Selv om Joar til slutt kommer til kort i møte med det uforklarlige fenomenet, er Knausgård til tider på sitt aller beste.

Joar lever et rutinepreget liv, i pendel mellom leiligheten sin i Oslo og fysikkbygget på Blindern. På noen måter er Joar inkarnasjonen av det avmystifiserte samfunnet. Han er astrofysiker; planeter, stjerner og det «utrolige» verdensrommet er underlagt naturlovene. Stort sett holder han blikket ned mot skotuppene i møte med andre. Utad virker han som en erketypisk, innadvendt naturviter, men i sitt indre dyrker han ivrig sine metafysiske fascinasjoner. Blikket er også vendt ned i verkene til en russisk teolog ved navn Pavel Florenskij, mot mystikk og utstuderte

teorier om en annen virkelighet.

Disse teoriene flettes inn i fortellingen, sammen med en rekke forskjellige filosofiske tråder. Dette grepet er umiskjennelig Knausgårdsk, og ikke uten en viss risiko. Knausgård blir ofte beskyldt for å sikte for høyt. Disse passasjene kan i verste fall bli helt abstrakte og virkelighetsferne. Gjennom *Min Kamp* drøfter han selv denne følelsen av å ville transcendere alt det lille, det hverdagslige og ubetydelige. Men lesere trenger nettopp disse mer jordnære partiene for å henge med i det himmelhøye.

I *Jeg var lenge død* mestrer han heldigvis balansen mellom bedre enn på lenge. Innslagene av hverdagsrealisme og komikk, samt Knausgårds briljante historiefortelling, gir romanen nok forankring til at vi ikke forsvinner helt. Når biologen Paul Kammerers teori om tilfeldigheter skrives inn i en scene på en restaurant i Oslo, henger jeg med. De mer teoripregede passasjene beriker resten av fortellingen, heller enn å virke poengløse og insisterende.

I en uhyggelig velskrevet seanse på gravlunden får Joar et øyeblikks innsyn i en annen virkelighet. Det han har sett går hinsides enhver rasjonell forklaring og vi blir med på Joars jakt etter en forsvunnet matematiker og svar på mysteriene. Hva er denne andre virkeligheten? Og har det noen sammenheng med den nye stjernen på himmelen og dødens plutselige fravær? Joars forsøk på å forstå det han bare aner konturene av, tar ham fra Oslo til Arendal, Russland og Frankrike, inn i drømmetydning og filosofi-historie.

Gjennom forholdet til den polske legen Wiktoria utforskes også livets mer hverdagslige mysterier. Mens den kjente virkeligheten rundt Joar krakelerer, er det noe som løser inne i ham. Verken de magiske fenomenene i omverdenen, eller Joars indre motsetninger, lar seg rasjonalisere.

«Også tankene hadde en grense, et sted de ikke kunne krysse.» Det er hit Knausgård vil, hinsides tankens grenser og den fysiske virkeligheten. Ingen liten oppgave med andre ord. Men når han klarer å skrive det inn i en drivende fortelling, full av velskrevne thriller-elementer og skarpe hverdagslige betraktninger, evner han å få med også leseren på premissene.

Romanen henter sin veldige drivkraft fra dette spennet mellom det vanlige og det utrolige. Knausgård står stødig i spennet, og mestrer det helt avgjørende innen den magisk realistiske sjangeren, nemlig å gjøre det magiske realistisk, å ta det fantastiske på alvor.

Joars reise ender i et blodig kaos. Til slutt orker han ikke å trenge lenger ned i den andre virkeligheten: «grensen for hva jeg ville vite, gikk her.» For leseren står døra fortsatt på gløtt; Knausgård har lyktes i å lirke den opp. Romanen er ikke grensesprengende, som *Min Kamp*-serien, men grensetilsørende. Vi vikles inn i en magisk-realistisk virkelighet det er herlig å være i.

Mads Bauer-Hartmark
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Folkefestfan, men ikke fotballfan

Er du også i ekstase over at Norge endelig har kommet til VM? Blir du lei når de slipper inn flere mål enn et håndballag på en dårlig dag?

Da er det bare en løsning: Bli medgangssupporter i dag! Da slipper du alle de tunge greiene. Du slipper en oppgitt Solbakken, at Norge taper to-en på overtid mot Skottland, og at VM-drømmen blir knust om og om igjen.

Hvem: De som liker folkefest, men gir faen i fotball
Hva: Medgangssupporterklubben Hvorfor: Lei av tap

Det eneste du trenger å gjøre er å gaule «ALT FOR NORGE» og drikke bønnevis med øl hver gang det er kamp. Så hopper du av supportertoget sekundet de begynner å slippe inn mål igjen.

Hedda Anie Høyen, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Ikke gidd å ikke gidd

Hvem: Slitne Vertskap
Hva: Å ta det i morgen Hvorfor: Bakfyll

Mandag morgen våknet jeg med vondt i hodet og dårlig ånde. Jeg hadde noen venner på besøk for å spise middag og drikke vin kvelden før. Da gjestene hadde dratt, dro jeg av meg klærne, satte på en svært ambisiøs alarm og sovnet sporenstreks. Da jeg våknet kunne jeg lukte maten jeg hadde latt

stå ute, og fant leiligheten slik jeg hadde forlatt den: nærmest krigsherjet. Oppvask til taket, søl på gulvet, møbler overalt bortsett fra der de vanligvis står. Alt hadde jeg utsatt til senere, men senere kommer fort, og det er ti ganger tyngre med hodepine.

Alvin Eikemo, journalist i Universitas

Bok:

Autokrater, tek-conquistadorer og en verdensorden i fritt fall

Rovdyrenes tid gir oss et spesielt perspektiv på maktpolitikkens innerste sirkler, men sliter med troverdigheten.

Rovdyrenes tid

Hva: Bok
Forfatter: Giuliano da Empoli
Sjanger: Sakprosa
Forlag: Forlaget Press
Antall Sider: 130

«Jeg for min del har spilt en av mine favorittroller: en fyr man ikke helt skjønner hvem er og hvorfor han sitter ved dette bordet.» Det er Giuliano da Empoli som snakker, forfatter av boka *Rovdyrenes tid*. Rundt bordet sitter statsledere, tek-giganter og den italiensk-sveitsiske essayisten selv. Han har lang fartstid som politisk rådgiver for flere europeiske statsledere, blant dem Frankrikes president Emmanuel Macron og den tidligere italienske statsministeren Matteo Renzi.

Da Empoli selger gode råd i bytte mot en plass ved maktas bord: «For me, it is a way to get material to feed my writing», har han sagt til Politico. I *Rovdyrenes tid* tar han oss med bak politikkens sceneteppes for å vise oss hvem av de rundt maktas bord som godter seg over den liberale verdensordens frie fall.

Boka bygger på da Empolis egne møter med verdens mektigste. Kapitlene settes til disse møtene, men det er langt fra møtereferat han skriver. Da Empoli fletter egne opplevelser sømløst sammen med historiske betraktninger og – selvfølgelig – innsikter fra maktpolitikkens lærebok, Machiavellis *Fyrsten*.

Som på Machiavellis tid styres politikken i dag av maktkåte rovdyr, mener da Empoli. I *Rovdyrenes tid* gjør han oss kjent med disse. Han sier oss hvem de er, hva de er i stand til og hvor galt alt kan gå. Rovdyrene deler da Empoli opp i to: Autokratene og tek-conquistadorene. Autokratene er statsledere som Donald Trump, Nayib Bukele, og Mohammed bin Salman. Alle makthavere av den gamle sorten, som ikke har trua på en regelstyrt internasjonal orden, men heller søker tilbake til en tid der rå makt voldte over politikken. Tek-conquistadorene er av Sam Altman-typen: Mektige menn som er kommet til en verden uten fatning for hva de er i stand til eller hvilke sykdommer de bærer med seg. I rovdyrenes tidsalder samarbeider autokratene og tek-conquistadorene for å konsolidere makt og utfolde sine fremtidsvisjoner – uten å måtte forholde seg til lover og regler.

Noen av innsiktene fra møtene til da Empoli er så personlige at de nærmest reduserer diplomatiet til noe relasjonelt: Brazil blir en

good guy fordi Lula da Silva er en klemmer. Da Empoli beskriver toppolitikere som om han er fortrolig med deres vesen. Samtidig sørger han for å spille på diplomatiets iboende mystikk ved å la historien utfolde seg mens vi står i handlingen, uten å gjøre hendelsenes årsaker tydelige på forhånd: Vi får vite om diplomatiske utviklinger og bombangrep samtidig som de i møtet. Det gjør at boka leses som en spenningsroman, og sidene flyr. Dessverre blir spenningen ofte motarbeidet av bilige triks som dreper troverdigheten. For eksempel når han skriver at formålet med boka er: «å skildre en verdens siste åndedrag før den faller i grus og et nytt, iskaldt velde tar dens plass.»

Det er ikke de litterære kvalitetene som gjør da Empoli verdt å sette seg ned med. Heller ikke analysene eller de dystre profetiene. Det som gjør *Rovdyrenes tid* spesiell, er perspektivet til da Empoli, og beskrivelsene av rovdyrene han har møtt. For eksempel når da Empoli forteller om et møte med Saudi Arabias de facto leder Mohammed bin Salman i 2024, parallelt med historien om Ritz-Carlton affæren i 2017, da bin Salman fengslet, torturerte og utpresset Saudi-Arabias mektigste menn for å konsolidere makten hos seg selv. Den saudiarabiske prinsen er som tatt rett ut fra Machiavellis skrifter, mener da Empoli. Han virker vennlig utad, men er brutal når han må. Da Empoli synes å se et glimt av ironi i øyene til prinsen, som han mener avslører at

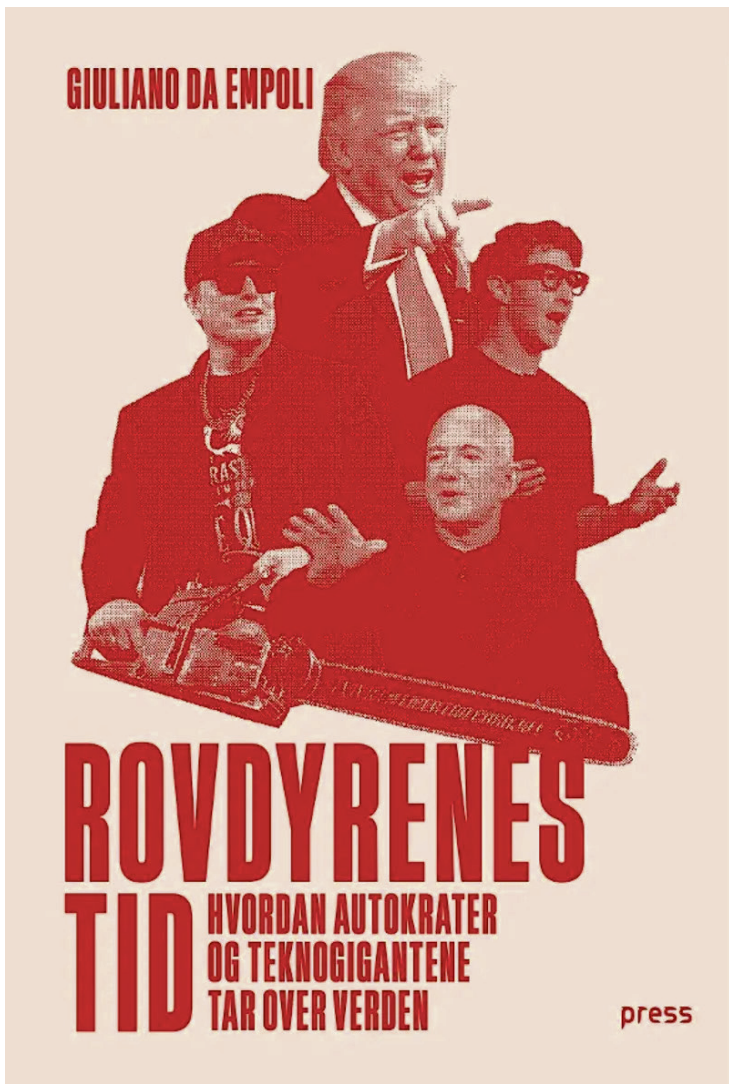

FOTO: FORLAGET PRESS

bin Salman lever i en annen virkelighet enn de besøkende i rommet gjør.

Poenget om bin Salman er talende for et problem med *Rovdyrenes tid*. Da Empoli tar oss med på politikkens *backstage*, og forteller oss raffinerte, velkjente historier som Ritz-Carlton affæren. Men han sørger alltid for å inkludere en egen liten vri, denne gangen er det prinsens glimt i øyet. Vi tror på det vi blir fortalt og viktigheten av den nye lille detaljen fordi vi er *groupies* og ikke vet bedre, men betyr det at da Empolis poeng er like avgjørende som han legger opp til? Neppe.

Rovdyrenes tid er en spennende fortelling om maktpolitikkens innerste sirkler fortalt fra et helt spesielt perspektiv. Dessverre gjør forfatterens stadige ønske om spenning at leseropplevelsen blir ujevn, fordi han ikke alltid lykkes med å gjøre boka både spennende og troverdig.

Younes Essahli Vik
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender uke 47 & 48

22-23/11 Kunsthøgskolens Julemarked

Du har kanskje fortsatt eksamensperiode, men juletiden starter enten du er klar for det eller ikke – tilsynelatende tidligere og tidligere for hvert år som går. Du kan kalle det en utpekulert strategi laget av markedskapitalistiske krefter, eller du kan kjøpe lokal kunst og kalle det koselig! Førstkommende helg har Kunsthøgskolen sitt tradisjonelle julemarked, hvor KHiO-studentene selger kunst, håndverksgjenstander og design de har laget selv. Her har du sjansen til å kjøpe unike smykker, trykk, keramikk og malerier som gaver til venner og familie, og samtidig støtte unge kunstnere. La julestemningen senke seg, og for en gangs skyld vær tidlig ute med julegavene!

Hvor: KHiO, Fossveien 24. I Katedralen, Resepsjonsgalleriet og området rundt Servicesenteret
Når: 22. og 23. november, kl. 12-17

22-23/11 28-29/11 Kjærløik, faktisk på SALT

Hva kan vel være bedre enn å se en engelsk julekomedie som ikke helt tåler tidens tann på TV med familien? Jo, å se den oppsatt på nynorsk på den arktiske hovedscenen på SALT. Forestillingen *Kjærløik, faktisk* byr på kjente og kjære karakterer i ny drakt, satt opp av et gammelt studentrevymiljø fra Studentersamfundet i Trondheim, Gjøglergruppa Restefest! De vil gi deg svaret på om Colin får napp når han søker lykken på Jessheim, og om *fatshamingen* av Natalie er enda mer absurd på nynorsk! De garanterer humor, nostalgi og julestemning!

Hvor: Hovedscenen på SALT
Når: 22., 23., 28., 29. november

29/11 UNKT HHØNT – CREAMY + Etterfest

Humorkollektivet UNKT HHØNT har om ikke blitt berømt, så hvert fall godt kjent i Oslos humorverden, som gjengangere på Nieu Scene, og for sine sketsjesamlinger på YouTube. Nå har de premiere på sin sjette og lengste samling av sketsjer i videoformat. Den har har de valgt å kalle CREAMY, uvisst av hvilke grunner, utover at de påstår at sketsjene har en kremete rød tråd. I arrangementet loves det at samtlige medlemmer av UNKT HHØNT vil bli værende til minst klokken 01:00, og et fullstappet program. Etter visning av episoden følger en etterfest med Q&A, DJ-set, merch-salg, og andre ablegøyer! Alt sammen til den snille prisen 75 kr!

Hvor: Ingensteds
Når: 29. november kl 20

Kinky KI overtar ONH

I ukas utgave leser vi om Os- los Nye Høyskoles (ONH) beslutning om å overvåke eksamenskandidatene sine med kunstig intelligens (KI) for å avsløre potensielt fusk. Etter saken har det herjet en klagestorm fra studenter. En av dem, influenser Foxy Fredriksen fra Flisa, mener det er problematisk

– Altså jeg lever av å filme meg selv; mitt utseende er mitt åndsverk. Når ONH, som ikke *subscriber*, skal sitte og se på meg uten at jeg vil det, da stjeler de egentlig penger rett ut av lomma mi, og mat fra babyen i magen min. Er dette rettferdig?

Ad Notams journalist rister på hodet for å være ty- delig i at han ikke syns det, før han snakker med ekshi- bisjonisten Franky. Han har et annet problem med løs- ningen

– Først syntes jeg det hør- tes ganske positivt ut, egent- lig, men når jeg fant ut at de skal sende alle opptakene rett til en robot istedenfor et menneske, da fikk jeg full- stendig *turn-off*. Da klarer ikke jeg å avlegge en god ek- samen.

Mens Ad Notams utsend- te sender inn intervjuene til KI for transkribering starter han et kamprop blant stu- dentene ala «Ingen KI ser på våre baker!» før han sniker seg ut og hjem.

Av St. Hans

Ukas studentvin

Allegrini Valpolicella Classico 2024

Pris: 169,90 kroner
Land: Italia, Veneto
Alkohol: 12,5 prosent

SUKKERFRI EDDIKSGLØGG: Litt for tynn, litt for sliten, litt for sur – om ukas vin er en stil er den *heroin chic*. Rød- vinen smaker tranebær og eddik, og assosieres raskt av en panelist som «sånn vin jeg putter i pastasaus». Den er merkelig spiss og slu i munnen, og minner om den vinflaska du stjal fra mors vinhylle på ungdomsskolen, drakk halve, glemte resten under senga i noen uker, og i nødens time fant frem for å ta med på fest – over- fermentert og mildt muggen. Den blir kåret som en utblandingsvin, samtidig som panelet syntes den er for dyr til det. «Lukter surdeig» melder en panelist, og resten av panelet nikker seg enige og setter glassene rett ned. Om det er en målgruppe denne vinen kan treffe *strike* hos, er det blant dere som drikker syltea- gurkjuice rett ut fra glasset og kaller det en *snack*.

Vinvurderingen skjer i samråd med re- daksjonen i Universitas.

Freyja Eikrem Ims, vinanmelder i Universitas

«Det kjenner jeg ikke til»

I ukens utgave av Universitas kan vi lese om at UiO i flere tilfeller ikke har gitt Universitas innsyn. Uhørt! Vi Spør-redaksjonen tok på oss gravehanskene for å finne ut om denne atferden er gjeldende i andre tilfeller. HF-info virket som riktig mål, så vi ringte dem for svar på stort og smått som tilsynelatende hem- meligholdes av universitetets ansatte – og svar var det virkelig ikke å få.

– Hei, jeg er student. Og så er jeg litt nysgjerrig på noen aspekter ved universitetsdriften og arbeidsforhol- dene på UiO. Kan du gi meg litt in- formasjon og svare på spørsmålene jeg har?

– Ehh nå tror jeg ikke jeg skjønte helt...

– Jeg vet at du kanskje er litt sje- nert og reservert fra å dele informa- sjon, så jeg skal spørre litt forsiktig. For det første lurar jeg på om det er sånn at professorene spiser frokost, lunsj og middag. Bruker de SiO- kantine? For SiO-kantine er vel egentlig ment for studenter, er de ikke?

– Det kjenner jeg ikke til, kanti- nene er for alle.

– Neivel, men SiO står for stu- dentsamskipnaden – så maten bur- de vel være til studentene som dag inn og dag ut leser seg halvt ihjel?

– Som jeg sa, kjenner jeg ikke til det.

– Hva med Professorsamskipna-

den i Oslo, altså PiO – finnes det?

– Nei, ikke som jeg kjenner til.

– Er du sikker på at det ikke fin- nes «som du kjenner til»? Har du noen bevis?

– Altså... Jeg er studentmedar- beider, men jeg er også ansatt her på HF-info. I kantine er man huke av på student eller ansatt når man kjøper noe.

– Aha! Så det kjenner du altså til! En annen ting er at jeg har hørt at Raino Malnes skal pensjonere seg... Men han skal jo likevel fortsatt ha et emne til våren. Så skal han fak- tisk pensjonere seg, eller lyver han så han kan dra til Sveits han også? Det virker jo sparsomt?

– Det kjenner jeg ikke til. Han har jeg ingenting med å gjøre.

– Nei, han er jo tross alt professor på SV-fakultetet...

– Ja, da har jeg hvertfall ikke noe informasjon på det. Jeg jobber på HF.

– Jaha! Men tilbake til SV-fakul-

tetet: Hvorfor har vi valgt å kalle det akkurat SV-fakultetet? Det er ingen hemmelighet at de som går her er sårbare for venstrevridd påvirkning. Og du vet, det er fler og fler som liker partiet. Hva vet du om det?

– Det vet jeg ingenting om.

– VET du ikke, eller VIL du ikke fortelle meg det?

– Som sagt så jobber jeg på HF så jeg vet ingenting om det.

– Det er enda mer bekymrings- verdig at du ikke har et svar til meg! Jeg trodde det var loven...

– Nei det er det ikke.

– Vil du vurdere din stilling som informant, eller vil du heller være lovbryter?

– Jeg tror vi er forbi det som er min stilling nå hvertfall.

– Så ingen av delene?

– *legger på*

– Okay, takk for ingen hjelp! Vi snållast!

KVISS-CORBIN

- 1. Verdens høyeste kirketårn var tidligere del av Ulmer Münster i Tyskland, men hvilke kirke har nå tatt over æren?
- 2. Den norske landslagsspilleren Andreas Schjelderup er i trøbbel med loven. Hvorfor det?
- 3. En annen som har hatt trøbbel med loven er den tidligere ordføreren i New York som nå har blitt benådet av Donald Trump. Hva heter han?
- 4. Trøblete var det også for Sovjetunionens siste leder, men hva het han?
- 5. Hva kalles perioden mellom antikken og re- nessansen?
- 6. Hvem regnes som grunnleggeren av den vest- lige filosofien?
- 7. Hva heter filosofen bak sitatet «Jeg tenker, altså er jeg»?
- 8. Hva heter fantasy-serien som forfatter Bran-

don Sanderson står bak?

- 9. Hvem skrev *The Old Man and The Sea* (Den gamle mannen og havet)?
- 10. *The Old Man & The Gun* kom derimot ut i 2018, der en aldende filmstjerne påtok seg hovedrollen.
- 11. Hvilken skuespiller er blant annet kjent for å spille karakteren Tyler Durden?
- 12. Fra filmstjerner til himmellegemer: Hva kal- les det når en stjerne eksploderer?
- 13. Hva heter vårt galaktiske nabolag?
- 14. Hva var Netscape Navigator?
- 15. Hvilket spill er utviklet av Markus «Notch» Persson?
- 16. Hva heter helten i *The Legend of Zelda*-serien?
- 17. I hvilket år inntraff disse hendelsene? Eli- zabeth II inntar tronen, Den europeiske

kull- og stålunionen trer i kraft, vinter-OL avholdes i Oslo, *The Old Man and the Sea* gis ut, det samme gjør filmen *Singin' in the Rain*, mens Jostein Gaarder blir født og Knut Hamsun dør.

- 18. I hvilket land skal vinter-OL i 2026 avholdes?
- 19. Hvor mange ringer er det i det olympiske flagget, og hva symboliserer de?
- 20. Norge kamp mot Estland i fotball for herrer er med en Fredrikstadspiller på feil side av banen, men hva heter han?

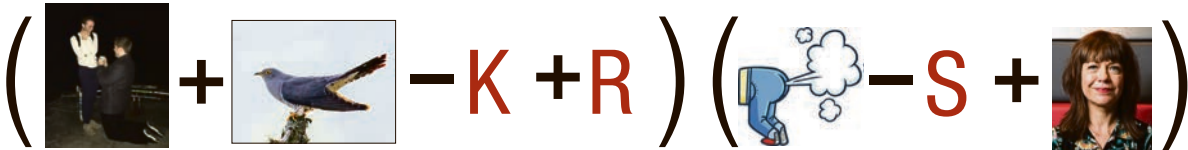
av Gabriel Corbin-Arntzen, kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

- 0-4. **Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamy- dia, og tar livet med ro. Det vises.
- 5-9. **AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dess- verre stopper det der.
- 10-14. **Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.
- 15-20. **Honours: WOW!** Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Sagrada Familia, 2. Døling av ulovlig videoinnhold, 3. Rudy Giuliani, 4. Mikhail Gorbatsjov, 5. Middelalderen, 6. Sokrates, 7. René Descartes, 8. The Stormlight Archive, 9. Ernest Hemingway, 10. Brad Pitt, 11. Supernova, 12. Den lokale gruppen, 13. En netteser, 14. Minecraft, 15. Link, 16. 1952, 17. Italia, 18. Fem – de fem verdensdelene, 19. Rocco Shein, 20. Rocco Shein

Rebus

HINT: Donald Trump! Send løsning universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «Skrekk og gru krfu» Det klarte Oscar Undahl.